

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY
DRZYCIM**

**KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO**

ZAŁĄCZNIK NR 2 DO UCHWAŁY NR.....
RADY GMINY W DRZYCIMIU
Z DNIA.....

DRZYCIM, 2017 R.

SPIS TREŚCI

1.... KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW	5
1.1. Kierunki polityki zagospodarowania przestrzennego gminy	8
1.1.1. Funkcje terenów gminy	8
1.1.2. Hierarchia sieci osadniczej gminy	9
1.1.3. Warianty rozwoju ludności	9
1.2. Ogólne zasady polityki i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy	10
2.KIERUNKI I WSKAŹNIKI ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE Z ZABUDOWY	12
2.1. Kierunki zagospodarowania przestrzennego	12
2.1.1. Obszary wyłączone z zabudowy i ograniczenia w zabudowie	12
2.1.2. Przeznaczenie terenów	13
2.2. Ustalenia dla terenów funkcjonalnych w gminie.....	14
2.2.1. Tereny kontynuacji i uzupełnień istniejącej zabudowy wsi, w tym tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, usługowej i zagrodowej	14
2.2.2. Tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej z usługami	15
2.2.3. Tereny kontynuacji i uzupełnień istniejącej zabudowy przemysłowej, produkcyjnej i składowej z usługami	15
2.2.4. Tereny rozwoju zabudowy przemysłowej, produkcyjnej i składowej z usługami	16
2.2.5. Tereny kontynuacji i uzupełnień istniejącej zabudowy rekreacji indywidualnej i zbiorowej	17
2.2.6. Tereny rozwoju rekreacji indywidualnej i zbiorowej.....	18
2.2.7. Tereny kontynuacji i uzupełnień istniejącej zabudowy usługowej, w tym usług publicznych	18
2.2.8. Tereny rozwoju zabudowy usługowej, w tym usług publicznych	19
2.2.9. Tereny rolne, w tym tereny zabudowy zagrodowej	20
Tereny te zajmują zdecydowaną część obszaru gminy. Dla terenów tych proponuje się następujące ustalenia: 20	
2.2.10. Tereny rozwoju wielofunkcyjnego	20
2.2.11. Tereny lasów i wskazane do zalesienia	21
2.2.12. Tereny wód powierzchniowych	22
2.2.13. Tereny cmentarzy	22
2.2.14. Tereny zieleni nieurządzonej	23
2.2.15. Tereny ogrodów działkowych.....	23
2.2.16. Tereny zespołów dworsko – parkowych lub pałacowo – parkowych.....	23
3.OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK	25
3.1. Główne kierunki ochrony środowiska.....	25

3.2.	Elementy środowiska przyrodniczego objęte ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody..	27
3.2.1.	Wdecki Park Krajobrazowy	27
3.2.2.	Świecki Obszar Chronionego Krajobrazu	28
3.2.3.	Obszar Natura 2000 PLB 220009 Bory Tucholskie.....	29
3.2.4.	Pomniki przyrody	30
3.2.5.	Użytki ekologiczne	31
3.2.6.	Korytarze ekologiczne.....	31
3.3.	Zasady ochrony pozostałych obszarów i obiektów środowiska przyrodniczego	31
3.3.1.	Rezerwat biosfery Bory Tucholskie.....	31
3.3.2.	Ochrona lasów	32
3.3.3.	Ochrona gleb	32
3.3.4.	Ochrona zasobów wód podziemnych i powierzchniowych.....	32
3.3.5.	Ochrona form ukształtowania terenu	33
4.OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ		34
4.1.	Obiekty i tereny zabytkowe, objęte ochroną prawną.....	34
4.2.	Ochrona obiektów i terenów wpisanych do rejestru zabytków	34
4.3.	Ochrona zespołów dworsko – parkowych.....	35
4.4.	Ochrona obiektów sakralnych.....	35
4.5.	Ochrona obiektów architektury i budownictwa	36
4.6.	Ochrona wsi i osad o zachowanym układzie i wartościach kulturowych.....	37
4.7.	Ochrona obiektów lub obszarów w obrębie nieruchomości zabytków archeologicznych.....	37
4.8.	Ochrona obiektów, terenów i obszarów w obrębie stref ochrony konserwatorskiej	37
5. KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.....		39
5.1.	Komunikacja drogowa	39
5.2.	Komunikacja kolejowa	40
5.3.	Komunikacja pasażerska	40
5.4.	Gospodarka wodno-ściekowa.....	41
5.4.1.	Zaopatrzenie w wodę.....	41
5.4.2.	Odprowadzanie ścieków	42
5.5.	Elektroenergetyka.....	42
5.6.	Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych	42
5.7.	Gazownictwo i ciepłownictwo.....	43
5.8.	Telekomunikacja.....	44

5.9.	Gospodarka odpadami	44
6.	OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM.....	47
7.	OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM.....	47
8.	OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁÓW NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNYCH	48
8.1.	Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	48
8.2.	Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziałów nieruchomości	48
8.3.	Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m ²	49
8.4.	Obszary przestrzeni publicznych	49
9.	OBSZARY DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	49
10.	OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH	50
11.	KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	52
12.	OBIEKTY I OBSZARY, DLA KTÓRYCH W ZŁOŻU KOPALINY WYZNACZA SIĘ FILAR OCHRONNY	53
13.	OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA	53
14.	OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI	53
14.1.	Obszary zabudowane wymagające przekształceń i rehabilitacji.....	53
14.2.	Obszary niezabudowane wymagające rekultywacji	54
15.	GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH	54
16.	INNE OBSZARY PROBLEMOWE	54
	SPIS TABEL	56

1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW

Ważnymi czynnikami decydującymi o kierunkach zmian w strukturze przestrzennej gminy są środowisko przyrodnicze, dziedzictwo kulturowe oraz komunikacja i infrastruktura techniczna. Są to elementy warunkujące dalszy rozwój przestrzenny gminy, który w znacznej mierze opiera się także na uwarunkowaniach społecznych i ekonomicznych tego obszaru.

Głównym celem określenia kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów jest zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców, poprzez rozwój społeczny (np. zapewnienie prawidłowego funkcjonowania usług publicznych), gospodarczy (np. wprowadzanie nowych funkcji, rozwój przedsiębiorczości i wzrost efektywności rolnictwa), rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, uwzględniając uwarunkowania obszaru, dla którego sporządzany jest niniejszy dokument, wyznacza kierunki zagospodarowania przestrzennego. Dokument określa lokalne zasady zagospodarowania przestrzeni gminy, jednak granice obszarów funkcjonalnych ściśle nie przesądzają o faktycznej zmianie przeznaczenia tych terenów i o ich zainwestowaniu. Dokładne określenie granic oraz funkcji zagospodarowania poszczególnych terenów powinny być określone na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Studium zawiera generalne zasady zagospodarowania przestrzennego gminy oraz wytyczne, którymi należy kierować się w kreowaniu właściwej polityki przestrzennej gminy. Ponadto zawiera nieobowiązkowe postulaty i sugestie, które warto wziąć pod uwagę w kształtowaniu ładu przestrzennego.

Z przeprowadzonej oceny istniejących uwarunkowań przyrodniczych wynikają następujące podstawowe kierunki polityki ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego:

- zachowania, ochrona i kształtowanie gminnego systemu obszarów chronionych, właściwie respektowanie zasad ochrony środowiska;
- ekologizacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
- ekologizacja przestrzeni osadniczej.

Zachowanie, ochrona i kształtowanie gminnego systemu obszarów chronionych odnosi się przede wszystkim do obszarów chronionych na podstawie przepisów o ochronie przyrody. Ochrona i kształtowanie systemu obszarów chronionych gminy wymagają podjęcia następujących działań:

- respektowania przepisów odnoszących się do sposobu użytkowania istniejących terenów i obiektów chronionych;
- zachowania ekosystemów leśnych w stanie zbliżonym do naturalnego;
- ochrony i zachowania różnorodności biologicznej oraz bogactwa genetycznego dziko żyjących roślin

zwierząt;

- zachowania żywotności i zdrowotności ekosystemów leśnych;
- objęcia ochroną szczególnie cennych zespołów roślinnych np. drzewostanów w założeniach parkowych, szpalerów i alei przydrożnych;
- objęcia ochroną terenów podmokłych i bagiennych, lokalnych mokradeł i podmokłości poprzez ustanowienie na nich użytków ekologicznych;
- eliminacji istniejących źródeł zagrożeń czystości wód powierzchniowych i podziemnych, wymaga to odprowadzenia większości ścieków komunalnych do systemu kanalizacyjnego i oczyszczalni ścieków, bieżącej konserwacji i odczyszczania brzegów, zapewnienia drożności rowów melioracyjnych, wprowadzania dolesień głównie lasami mieszanymi o bogatym podszycie leśnym pozwalającymi na magazynowanie większej ilości wody, wprowadzania zadrzewień o płytkim i rozległym systemie korzeniowym, co powoduje powstanie barier biogeochemicznych;
- pielęgnacji istniejących elementów zieleni oraz wprowadzania nowych rodzimych elementów zieleni zwłaszcza zadrzewień i zakrzewień śródpolnych (pasy i szpalery drzew i krzewów) - spełniających także rolę wiatrochronną;
- eliminacji istniejących barier ekologicznych (obszarów konfliktowych z punktu widzenia funkcjonowania środowiska), ograniczających swobodną migrację zwierząt np. budowa odpowiedniej szerokości przepustów na ciekach (mostki), drogach, liniach kolejowych.

Ekologizacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej wymaga podjęcia następujących działań:

- prowadzenia zabiegów przeciwozyjnych na gruntach ornych (zapobieganie przed erozją wodną i wietrzną) przede wszystkim przez wprowadzanie zadrzewień śródpolnych;
- wprowadzania zalesień na gruntach ornych klas V i VI oraz nieużytkach (piaski lotne, nieczynne wyrobiska i wysypiska), które docelowo powiększać powinny istniejący system ciągów ekologicznych np. w postaci zadrzewień śródpolnych;
- wprowadzania zadrzewień pełniących ważną funkcję w ochronie ekosystemów rolnych - są to zadrzewienia przydrożne, przywodne, pasmowe, kępowe; modyfikują one mikroklimat przyległych pól, zmieniając bilans cieplny i wodny krajobrazu, ograniczają migrację związków chemicznych na drodze erozji wodnej i wietrznej, ograniczają zanieczyszczenia wód gruntowych; ze względu na duże znaczenie zieleni, dla funkcjonowania systemu krajobrazu wiejskiego, wskazane jest opracowanie kompleksowego programu zalesień, zadrzewień i zakrzewień o znaczeniu ekologicznym;
- wprowadzania sadów i ogrodów: ze względu na korzystne uwarunkowania glebowe na terenie gminy istnieją predyspozycje do rozwoju funkcji sadowniczo-ogrodniczych szczególnie w obrębie istniejących jednostek osadniczych oraz funkcji warzywniczych (ogrody działkowe).

Ekologizacja przestrzeni osadniczej ma przede wszystkim na celu podniesienie standardu życia mieszkańcom wsi.

Osiągnąć to można przez następujące działania:

- eliminację źródeł zagrożeń środowiska znajdujących się na terenach osadniczych: np. wprowadzenie ekologicznych źródeł energii (gazyfikacja) eliminujących zanieczyszczenie powietrza;
- kanalizację wszystkich terenów osadniczych o zwartej zabudowie m. in. zgodnie z planem aglomeracji ściekowej;
- propagowanie i wdrażanie odnawialnych źródeł energii;
- wzbogacanie krajobrazu osadniczego zielenią (parki, zieleń izolacyjna), zwiększenie udziału powierzchni terenów zielonych (parki, ogrody przyzagrodowe, sady);
- ochronę i pielęgnację istniejących zespołów dworsko-parkowych.

Ocena warunków fizjograficznych pozwoliła na określenie strategicznych kierunków rozwoju jednostek osadniczych gminy. Wśród elementów, które będą negatywnie oddziaływać na środowisko, wymienić należy:

- zakłady mięsne Kier;
- tartak w Drzycimiu;
- mleczarnię z zakładową oczyszczalnią ścieków;
- przewóz materiałów niebezpiecznych (produkty ropopochodne, gazy propan butan) głównymi drogami w gminie (dotyczy dróg wojewódzkich i powiatowych, gdzie występuje największe natężenie ruchu);
- intensywne użytkowanie rolnicze na obszarach wiejskich – prowadzenie do zjawiska erozji gleb;
- punktowe źródła przeobrażeń wód powierzchniowych, takie jak zrzuty surowców ścieków bytowo – gospodarczych do cieków wodnych na nieskanalizowanych obszarach;
- zmiany sieci hydrograficznej spowodowane melioracyjną przebudową koryt niewielkich cieków;
- zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego poprzez emisję gazów do atmosfery pochodzących z lokalnych kotłowni przy spalaniu zanieczyszczonego węgla i ze spalin samochodowych;
- promieniowanie niejonizujące, pochodzące z głównych źródeł pól elektromagnetycznych, obiektów radiokomunikacyjnych, stacji bazowych telefonii komórkowych, urządzeń powszechnego użytku;

Dążąc do zminimalizowania negatywnego wpływu w/w elementów na środowisko należy wprowadzić system odpowiednich zabezpieczeń. Przewóz materiałów niebezpiecznych należy prowadzić przy zastosowaniu wszelkich zabezpieczeń, w celu eliminacji erozji gleb winno się przeprowadzać zabiegi agrotechniczne.

Bardzo ważną rolę dla funkcjonowania środowiska przyrodniczego na terenie gminy odgrywają tereny leśne. Jednakże ze względu na fakt, że są to tereny będące w administracji państwowej działania podejmowane na ich obszarze przez administrację samorządową są niewielkie.

Podstawą formułowania celów polityki przestrzennej są zidentyfikowane problemy w kategorii założeń polityki przestrzennej, szans i mocnych stron, zagrożeń i słabych stron. W wyznaczonych celach dąży się do

stopniowej likwidacji zagrożeń i wykorzystania szans jakimi gmina dysponuje. Hierarchia celów odnosi się do całego obszaru gminy, z podziałem na wyróżnione działy polityki przestrzennej. Najważniejsze założenia polityki przestrzennej w gminie Drzycim to zrównoważony rozwój przy minimalizacji zagrożeń środowiska przyrodniczego. Nadrzędnym celem rozwoju przestrzennego gminy jest natomiast ochrona wartości przyrodniczych oraz dążenie do przywrócenia równowagi ekologicznej, a więc kształtowanie optymalnej struktury użytkowania i ładu przestrzennego gminy.

W wyniku przeprowadzonej analizy uwarunkowań wyodrębniono podstawowe kierunki polityki przestrzennej:

- ochrona istniejących zasobów środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz poprawa jego stanu;
- wyznaczenie terenów pod nową zabudowę;
- rozwój gospodarczy poprzez wskazanie potencjalnych terenów inwestycyjnych;
- dalszy rozwój usług z zakresu obsługi ludności;
- przeprowadzenie restrukturyzacji rolnictwa w celu zwiększenia jego efektywności;
- rozwój rolnictwa ekologicznego i leśnictwa;
- zwiększenie atrakcyjności turystyczno – wypoczynkowej gminy i upowszechnianie jej walorów przyrodniczo – krajobrazowych;
- dalsza rozbudowa i budowa nowej infrastruktury technicznej, w szczególności w zakresie systemu gospodarki wodno – ściekowej;
- wzmocnienie funkcji wsi Drzycim jako siedziby gminy, pełniącego rolę administracyjną, usługowo – gospodarczą i mieszkaniową;
- rozwój lokalnego rynku pracy oraz tworzenie warunków dla pozyskania inwestorów tworzących nowe miejsca pracy;
- ograniczenie negatywnego oddziaływania prowadzonych działalności i istniejącego zainwestowania (mieszkaniowo – usługowego, produkcyjno – usługowego i działalności związanych z produkcją rolną) na środowisko i zdrowie ludzi;
- poprawa stanu dróg gminnych;
- przebudowa i rozbudowa układu dróg wojewódzkich i powiatowych.

1.1. Kierunki polityki zagospodarowania przestrzennego gminy

1.1.1. Funkcje terenów gminy

Ustala się następujące funkcje gminy:

- funkcja rolnicza;
- funkcja mieszkaniowo – usługowa;

- funkcja przemysłowa;
- funkcja rekreacyjna;
- funkcja infrastruktury technicznej;
- funkcja leśna.

1.1.2. Hierarchia sieci osadniczej gminy

Na terenie gminy wykształciła się następująca hierarchia sieci osadniczej:

- lokalny ośrodek gminny – Drzycim, stanowiący siedzibę władz gminy, główny ośrodek handlowy, kulturowy w gminie; na terenie miejscowości Drzycim dominować będzie zabudowa intensywna; w lokalnym ośrodku gminnym rozwój zabudowy będzie następował w największym stopniu;
- wsie podstawowe, pełniące funkcję wsi sołeckich tzw. jednostek pomocniczych gminy – Sierosław, Wery, Jastrzębie, Gródek, Krakówek, Gacki, Dólsk, Biechówko, Mały Dólsk, Dąbrówka; we wsiach dominować będzie zabudowa ekstensywna; wyznaczono tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej z dopuszczeniem usług; wsie położone są przy głównym układzie komunikacyjnym gminy;
- wsie elementarne, stanowiące części sołectw – Biechowo, Bedlenki, Leosia, Lubocheń, Rówienica, Splawie, Kaliska, Sierosławek; we wsiach dominować będzie zabudowa rozproszona.

Pod względem administracyjnym obszar gminy tworzy 11 sołectw, na których terenie znajduje się 16 miejscowości. Drzycim jako ośrodek gminny podlega procesowi rozwoju zabudowy mieszkaniowej i usługowej.

1.1.3. Warianty rozwoju ludności

Analiza dotychczasowych zjawisk demograficznych oraz zakładane perspektywy rozwojowe gminy dają podstawę do następującej hipotezy wzrostu ludności gminy. W poniższych tabelach przedstawiono dwa warianty rozwoju demograficznego w gminie. W pierwszym założeniu przyjęto wariant korzystny przy wzroście 5 osób rocznie. Wartość tę przyjęto na podstawie analizy demograficznej w ostatnich 10 lat. Obliczono średnią arytmetyczną dla wzrostów i spadków w poszczególnych okresach. Na przyjęcie tego wskaźnika do analizy miał również wpływ nagły spadek liczby ludności w latach 2004 – 2008. W drugim założeniu posłużono się wariantem niekorzystnym przy 15 osobach rocznie. Wskaźnik ten przyjęto w oparciu o prognozę demograficzną dla obszarów wiejskich powiatu świeckiego. Analizę przeprowadzono na okres 2011 – 2021.

Tabela 1. Wariant korzystny przy wzroście 5 osób rocznie.

Lata	2011 r.	2013 r.	2015 r.	2017 r.	2019 r.	2021 r.
Liczba ludności	5 076	5 086	5 096	6 006	6 016	6 026

Źródło: Opracowanie własne na podstawie analizy demograficznej gminy Drzycim w latach 2002 – 2011.

Tabela 2. Wariant niekorzystny przy spadku 15 osób rocznie.

Lata	2011 r.	2013 r.	2015 r.	2017 r.	2019 r.	2021 r.
Liczba ludności	5 076	5 061	5 046	5 031	5 016	5 001

Źródło: Opracowanie własne na podstawie prognozy demograficznej dla obszarów wiejskich powiatu świeckiego.

1.2. Ogólne zasady polityki i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

Rozwój przestrzenny gminy musi być podporządkowany nadrzędnemu celowi wszelkiej działalności człowieka, jakim jest poprawa warunków życia mieszkańców. W odniesieniu do zakresu działalności władz samorządowych gminy będzie to dotyczyło głównie poprawy dostępności do urządzeń publicznych, m.in.: administracji, oświaty, zdrowia, kultury, sportu, ochrony p. pożarowej, wypoczynku, opieki społecznej, komunikacji, gospodarki komunalnej itp. Waloryzacja istniejących i potencjalnych uwarunkowań przestrzennych, ekologicznych, gospodarczych, społecznych, demograficznych i technicznych daje podstawę do sformułowania ogólnych zasad polityki i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy:

- przyjęcie w rozwoju gminy kryterium ekologicznego ze względu na ochronę środowiska przyrodniczego (Zgodnie z Programem Ochrony Środowiska dla Powiatu Świeckiego) i kulturowego, jego wzbogacenia i kształtowania przez:
 - poprawę dostępności komunikacyjnej wszystkich gmin powiatu oraz tworzenie warunków dla sprawnego i bezpiecznego przemieszczania się ludzi i towarów przy jednoczesnym minimalizowaniu wpływu na środowisko naturalne,
 - zwiększenie płynności i przepustowości sieci drogowej,
 - poprawa standardów technicznych sieci drogowej,
 - przestrzeganie zasad kwalifikacji pojazdów do ruchu drogowego,
 - rozwój alternatywnych rodzajów transportu;
 - zabezpieczenie mieszkańców przed nadmierną emisją hałasu do środowiska;
 - podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców;
 - poprawę bezpieczeństwa mieszkańców;
 - zwiększenie bezpieczeństwa rowerzystów;
 - ograniczenie emisji spalin do powietrza;
 - prowadzenie właściwej gospodarki ściekowej poprzez modernizację istniejącej oczyszczalni ścieków, rozbudowę sieci kanalizacyjnej, budowę przydomowych i przyzagrodowych oczyszczalni ścieków na terenach o rozproszonej zabudowie,
 - prowadzenie właściwej gospodarki wodnej poprzez rozbudowę sieci wodociągowej i modernizację ujęć wody,

- ochronę zasobów przyrody poprzez nadzór nad gospodarką leśną, zalesienie gruntów rolnych, rewitalizację zespołów dworsko – parkowych, bieżącą ochronę obszarów i obiektów prawnie chronionych,
- właściwą gospodarkę odpadami poprzez selektywną zbiórkę odpadów i dofinansowanie usuwania azbestu,
- zmniejszenie zagrożenia ekologicznego poprzez zwiększenie bezpieczeństwa przewozów materiałów niebezpiecznych,
- rozwój rolnictwa ekologicznego,
- ochronę i zachowanie historycznych układów przestrzennych wsi,
- ochronę istniejących parków podworskich, zabytków archeologii i architektury,
- systematyczne zwiększanie lesistości gminy oraz zadrzewień i zalesień śródpolnych,
- dominacja wiodącej funkcji rolniczej, utrzymanie wysokiej produktywności oraz rozwój funkcji komplementarnych przez:
 - kształtowanie ładu przestrzennego i rolniczej przestrzeni produkcyjnej w określeniu zasad ich użytkowania i zainwestowania w kompleksach gleb chronionych II i III klasy, wykluczających możliwości zabudowy, dopuszczając jedynie możliwość realizacji zabudowy i urządzeń związanych i służących wyłącznie rozwojowi produkcji rolnej i ewentualnie przetwórstwa rolno-spożywczego, określających niezbędne tereny rozwojowe jednostek osadniczych, budowę infrastruktury technicznej,
 - rozwój przestrzenny funkcji rolniczej poprzez zagospodarowanie lokalnych nadwyżek surowcowych i rozwój przetwórstwa, przechowalnictwa, magazynowania oraz skupu i sprzedaży w istniejących obiektach oraz na postulowanych terenach rozwojowych aktywizacji gospodarczej;
- dostosowanie struktur obszarów wiejskich i rolnictwa w związku z integracją z Unią Europejską z zachowaniem regionalnego charakteru produkcji rolniczej;
- intensyfikację produkcji rolnej poprzez tworzenie dużych gospodarstw produkcyjnych i nowoczesnych gospodarstw specjalistycznych;
- zmniejszenie liczby gospodarstw małych, utrzymujących się jedynie z rolnictwa;
- tworzenie gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych;
- zalesienie obszarów o słabych glebach (tereny w części Borów Tucholskich);
- preferowanie rozwoju osadnictwa na zasadzie uzupełniania i wzbogacania istniejącej zabudowy wsi poprzez dobrą kontynuację - wykorzystanie wolnych niezabudowanych terenów położonych przy istniejących drogach głównie w obszarze tzw. zwartej zabudowy wsi, przy zachowaniu historycznych układów przestrzennych i zabudowie charakterystycznej dla obszarów wiejskich;
- wyznaczenie obszarów predysponowanych dla rozwoju funkcji wypoczynkowych i turystycznych.

2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE Z ZABUDOWY

2.1. Kierunki zagospodarowania przestrzennego

2.1.1. Obszary wyłączone z zabudowy i ograniczenia w zabudowie

Na terenie gminy Drzycim występują liczne obszary wyłączone z zabudowy. Są to:

- tereny lasów, z wyłączeniem terenów zabudowanych Lasów Państwowych i pasów infrastruktury technicznej i tereny wskazane do zalesienia oraz z wyłączeniem obiektów i urządzeń służących gospodarce leśnej oraz inwestycji celu publicznego;
- tereny wód powierzchniowych za wyjątkiem obiektów i urządzeń służących gospodarce wodnej;
- tereny prognostyczne występowania złóż kopalin;
- tereny cmentarzy za wyjątkiem obiektów małej architektury i kultu religijnego;
- tereny zieleni nieurządzonej;
- użytki ekologiczne;
- tereny cenne przyrodniczo;
- strefy ochronne linii elektroenergetycznych;
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią;
- osuwiska;
- obszary predysponowane do osuwania się mas ziemnych po uprzednim wykonaniu badań geologicznych, które wykluczyłyby możliwość nowej zabudowy

Ponadto wskazano następujące ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu terenu:

- przy opracowaniu projektów budowlanych należy uwzględniać istniejącą infrastrukturę telekomunikacyjną nadziemną i podziemną, od której należy zachować odległości zgodne z obowiązującymi normami;
- z tytułu przepisów kolejowych obowiązuje zakaz zabudowy w odległości określonej w tych przepisach;
- wskazuje się ograniczenia dla terenów w bezpośrednim sąsiedztwie cieków wodnych;
- z tytułu przepisów drogowych obowiązuje zakaz zabudowy budynkami mieszkalnymi w odległości określonej w tych przepisach;
- z uwagi na bezpieczeństwo pożarowe obowiązuje linia zabudowy wynikająca z przepisów odrębnych;
- dla napowietrznych linii elektroenergetycznych 110 kV i 15 kV obowiązują pasy techniczne tzw. strefy ograniczonego użytkowania o szerokościach odpowiednio 30 m i 13 m, w strefach tych obowiązuje zakaz lokalizacji zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi;
- w przypadku ustanowienia terenów górniczych ustala się pewnie ograniczenia w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy, z wyjątkiem dopuszczenia realizacji obiektów kubaturowych, urządzeń komunikacyjnych

oraz urządzeń pomocniczych bezpośrednio związanych z eksploatacją kopalin, zgodnie z warunkami określonymi w projekcie zagospodarowania złoża i odpowiednich decyzjach koncesyjnych;

2.1.2. Przeznaczenie terenów

Podstawową zasadą przy ustalaniu obszarów, które mogą być przeznaczone do zabudowy winna być jej koncentracja w ramach istniejącej sieci osadniczej gminy, przy maksymalnym ograniczeniu zabudowy rozproszonej. W pierwszej kolejności pod zabudowę – w formie zabudowy uzupełniającej - powinny być przeznaczone tereny niezabudowane położone w obrębie obecnej zabudowy, zlokalizowane przy istniejących ciągach komunikacyjnych.

Na planszy podstawowej wyznaczono następujące tereny funkcjonalne:

- tereny kontynuacji i uzupełnień istniejącej zabudowy wsi, w tym tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, usługowej i zagrodowej;
- tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami;
- tereny kontynuacji i uzupełnień istniejącej zabudowy usługowej, w tym usług publicznych;
- tereny rozwoju zabudowy usługowej, w tym usług publicznych;
- tereny kontynuacji i uzupełnień istniejącej zabudowy przemysłowej, produkcyjnej i składowej z usługami;
- tereny rozwoju zabudowy przemysłowej, produkcyjnej i składowej z usługami;
- tereny kontynuacji i uzupełnień istniejącej zabudowy rekreacji indywidualnej i zbiorowej;
- tereny rozwoju zabudowy rekreacji indywidualnej i zbiorowej;
- tereny rozwoju wielofunkcyjnego;
- tereny rolne, w tym tereny zabudowy zagrodowej – obejmują zarówno tereny o najniższej i najwyższej przydatności rolniczej;
- tereny lasów;
- tereny wskazane do zalesienia;
- tereny wód powierzchniowych;
- tereny prognostyczne występowania złóż kopalin;
- tereny cmentarzy;
- tereny zieleni nieurządzonej
- tereny ogrodów działkowych;
- tereny zespołów dworsko – parkowych lub pałacowo – parkowych.

2.2. Ustalenia dla terenów funkcjonalnych w gminie

2.2.1. Tereny kontynuacji i uzupełnień istniejącej zabudowy wsi, w tym tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej, usługowej i zagrodowej

Obejmują przede wszystkim obszary zwartej zabudowy miejscowości położonych na terenie gminy Drzycim. Studium przewiduje na tych terenach kontynuację i uzupełnienia zabudowy mieszkaniowej, wielorodzinnej, usługowej (w tym usług publicznych) i ewentualnej rozbudowy istniejącej zabudowy zagrodowej. Przy zmianach użytkowania terenów i wprowadzaniu nowej zabudowy, należy szczególnie dbać o ład przestrzenny i intensyfikować zabudowę tak, aby tworzyła spójne i harmonijne układy urbanistyczne. Zaleca się wprowadzenie dużego udziału powierzchni biologicznie czynnych. Dla tych terenów proponuje się następujące ustalenia:

- funkcje zabudowy mieszkaniowej i usługowej mogą występować łącznie lub rozdzielnie;
- w przypadku lokalizacji zabudowy zagrodowej proponuje się ustalenia jak dla terenów rolnych, w tym terenów zabudowy zagrodowej;
- kontynuacja i uzupełnienia zabudowy zgodnie z przepisami odrębnymi;
- możliwość rozbudowy lub adaptacji istniejącej zabudowy;
- proponuje się maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy na poziomie nieprzekraczającym 60%, ściśle określenie parametru powinno nastąpić w drodze miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- proponuje się minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie nie mniejszym niż 30%, ściśle określenie parametru powinno nastąpić w drodze miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- proponuje się minimalną liczbę miejsc parkingowych zgodnie z przeznaczeniem terenu, charakterem zabudowy i przepisami odrębnymi, ściśle określenie tych wskaźników powinno nastąpić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- proponuje się szerokość dróg dojazdowych w liniach rozgraniczających zgodnie z przeznaczeniem terenu, charakterem zabudowy i przepisami odrębnymi, ściśle określenie parametrów powinno nastąpić w drodze miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- dopuszcza się realizację infrastruktury technicznej związanej z podstawową funkcją terenu;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego (infrastruktura techniczna, komunikacja, wydobywanie kopalin i lokalizacja obiektów na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa) zgodnie z przepisami odrębnymi;
- w obszarze Natura 2000 PLB 220009 Bory Tucholskie, w którym z uwagi na zagrożenie zakazuje się eksploatacji torfu, kredy, piasku oraz zmiany istniejących stosunków wodnych;
- na etapie sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego winno się wykluczyć lokalizację przedsięwzięć mogących zawsze i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, łącznie

z obiektami przeznaczonymi na stały pobyt ludzi, dopuszczając jednocześnie takie rozwiązanie w drodze wyjątku (zabudowa mieszkaniowa dla inwestora, pracowników itp.).

2.2.2. Tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej z usługami

Tereny te, zgodnie z załącznikiem graficznym, wyznaczono głównie w miejscowościach Sierosław, Jastrzębie, Drzycim, Gródek, Krakówek, Gacki, Biechówko, Biechowo, Dólsk, Mały Dólsk i Sławie. Dla tych terenów proponuje się następujące ustalenia:

- funkcje mieszkaniowe i usługowe mogą występować łącznie lub rozdzielnie;
- do funkcji usługowych zaliczono te przedsięwzięcia, które nie mogą znacząco oddziaływać na środowisko;
- proponuje się wskaźnik maksymalnej powierzchni zabudowy na poziomie nieprzekraczającym 60%, ściśle określenie parametru powinno nastąpić w drodze miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- proponuje się udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie nie mniejszym niż 30%, ściśle określenie parametru powinno nastąpić w drodze miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- proponuje się minimalną liczbę miejsc parkingowych zgodnie z przeznaczeniem terenu, charakterem zabudowy i przepisami odrębnymi ściśle określenie tych wskaźników powinno nastąpić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- proponuje się szerokość dróg dojazdowych w liniach rozgraniczających zgodnie z przeznaczeniem terenu, charakterem zabudowy i przepisami odrębnymi ściśle określenie parametrów powinno nastąpić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- dopuszcza się realizację infrastruktury technicznej związanej z podstawową funkcją terenu;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego (infrastruktura techniczna, komunikacja, wydobywanie kopalin i lokalizacja obiektów na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa) zgodnie z przepisami;
- w obszarze Natura 2000 PLB 220009 Bory Tucholskie, w którym z uwagi na zagrożenie zakazuje się eksploatacji torfu, kredy, piasku oraz zmiany istniejących stosunków wodnych;
- na etapie sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego winno się wykluczyć lokalizację przedsięwzięć mogących zawsze i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, łącznie z obiektami przeznaczonymi na stały pobyt ludzi, dopuszczając jednocześnie takie rozwiązanie w drodze wyjątku (zabudowa mieszkaniowa dla inwestora, pracowników itp.).

2.2.3. Tereny kontynuacji i uzupełnień istniejącej zabudowy przemysłowej, produkcyjnej i składowej z usługami

Tereny te, zgodnie z załącznikiem graficznym, znajdują się w miejscowościach Drzycim, Krakówek i Jastrzębie. Dla tychże terenów proponuje się poniższe ustalenia:

- funkcje zabudowy produkcyjnej i usługowej mogą występować łącznie lub rozdzielnie;

- kontynuacja i uzupełnienia istniejącej zabudowy w oparciu o przepisy ochrony środowiska;
- wprowadzenie na granicach terenów o różnym przeznaczeniu zieleni niskiej i wysokiej, która będzie ograniczała hałas i potencjalne szkodliwe oddziaływanie projektowanych inwestycji;
- możliwość rozbudowy lub adaptacji istniejącej zabudowy;
- proponuje się maksymalny wskaźnik zabudowy na poziomie nieprzekraczającym 70%, ściśle określenie parametru powinno nastąpić w drodze miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- proponuje się minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki na poziomie niemniejszym niż 20%, ściśle określenie parametru powinno nastąpić w drodze miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- proponuje się minimalną liczbę miejsc parkingowych zgodnie z przeznaczeniem terenu, charakterem zabudowy i przepisami odrębnymi, ściśle określenie tych wskaźników powinno nastąpić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- proponuje się szerokość dróg dojazdowych w liniach rozgraniczających zgodnie z przeznaczeniem terenu, charakterem zabudowy i przepisami odrębnymi, ściśle określenie parametrów powinno nastąpić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- dopuszcza się realizację infrastruktury technicznej związanej z podstawową funkcją terenu;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego (infrastruktura techniczna, komunikacja, wydobywanie kopalin i lokalizacja obiektów na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa) zgodnie z przepisami;
- w obszarze Natura 2000 PLB 220009 Bory Tucholskie, w którym z uwagi na zagrożenie zakazuje się eksploatacji torfu, kredy, piasku oraz zmiany istniejących stosunków wodnych;
- zakaz nowej zabudowy mieszkaniowej na tym terenie.

Studium przewiduje na tych terenach wielofunkcyjny rozwój funkcji gospodarczych w postaci uzupełnień zabudowy przemysłowej, produkcyjnej, usługowej, składowej i magazynowej. Wydzielone działki, które zostaną przeznaczone pod inwestycje powinny mieć zapewniony dostęp do drogi publicznej, a ponadto powinny być dostosowane pod względem wielkości do potrzeb inwestycyjnych i rodzajów prowadzonej działalności gospodarczej. W zakresie ochrony środowiska postuluje się wprowadzenie na granicach terenów o różnym przeznaczeniu, zieleni niskiej i wysokiej, która będzie ograniczała hałas i potencjalne szkodliwe oddziaływanie projektowanych inwestycji.

2.2.4. Tereny rozwoju zabudowy przemysłowej, produkcyjnej i składowej z usługami

Tereny te wyznaczono w miejscowościach: Drzycim i Jastrzębie. Dla tych terenów proponuje się następujące ustalenia:

- funkcje zabudowy produkcyjnej i usługowej mogą występować łącznie lub rozdzielnie;

- wprowadzenie na granicach terenów o różnym przeznaczeniu zieleni niskiej i wysokiej, która będzie ograniczała hałas i potencjalne szkodliwe oddziaływanie projektowanych inwestycji;
- proponuje się maksymalny wskaźnik zabudowy na poziomie nieprzekraczającym 70%, ścisłe określenie parametru powinno nastąpić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- proponuje się minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki na poziomie niemniejszym niż 20%, ścisłe określenie parametru powinno nastąpić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- proponuje się minimalną liczbę miejsc parkingowych zgodnie z przeznaczeniem terenu, charakterem zabudowy i przepisami odrębnymi, ścisłe określenie tych wskaźników powinno nastąpić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- proponuje się szerokość dróg dojazdowych w liniach rozgraniczających zgodnie z przeznaczeniem terenu, charakterem zabudowy i przepisami odrębnymi, ścisłe określenie parametrów powinno nastąpić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- dopuszcza się realizację infrastruktury technicznej związanej z podstawową funkcją terenu;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego (infrastruktura techniczna, komunikacja, wydobywanie kopalin i lokalizacja obiektów na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa) zgodnie z przepisami;
- w obszarze Natura 2000 PLB 220009 Bory Tucholskie, w którym z uwagi na zagrożenie zakazuje się eksploatacji torfu, kredy, piasku oraz zmiany istniejących stosunków wodnych;
- na tych terenach studium przewiduje wielofunkcyjny rozwój funkcji gospodarczych, aktywizacji gospodarczej;
- zakaz nowej zabudowy mieszkaniowej na tym terenie

2.2.5. Tereny kontynuacji i uzupełnień istniejącej zabudowy rekreacji indywidualnej i zbiorowej

Tereny te, zgodnie z załącznikiem graficznym, znajdują się w miejscowościach Gródek i Sławie. Obejmują istniejące tereny zabudowy rekreacji indywidualnej i zbiorowej, które są zlokalizowane nad rzeką Wdą. Poza istniejącą zabudową rekreacyjną dopuszcza się obiekty sportu, turystyki, usług użyteczności publicznej, które wzbogacą i uatrakcyjnią warunki zamieszkania i przebywania na tym terenie. Ponadto powinno się chronić środowisko przyrodnicze poprzez racjonalne zagospodarowanie przestrzeni strefy oraz odpowiednie uzbrojenie terenu przed realizacją nowych inwestycji. Projektowana zabudowa powinna charakteryzować się wysokimi walorami estetycznymi i harmonizować z otoczeniem poprzez odpowiednie zagospodarowanie terenów biologicznie czynnych, wykorzystywanie naturalnych materiałów budowlanych m.in. kamień, drewno, a także wkomponowywanie obiektów kubaturowych w istniejącą zieleni leśną i zadrzewienia przy zachowaniu przepisów przeciwpożarowych. Ustalenia dotyczące wskaźników zagospodarowania oraz użytkowania terenów zabudowy rekreacji indywidualnej i zbiorowej:

- proponuje się obszar przeznaczony pod zabudowę, dojścia, dojazdy, parkingi, utwardzone nawierzchnie na poziomie nieprzekraczającym 50%, ściśle określenie tych parametrów powinno nastąpić w drodze miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub w przypadku braku planu w decyzjach o warunkach zabudowy;
- proponuje się udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie niemniejszym niż 40% (odpowiednio urządzone tereny zielone z zastosowaniem rodzimych gatunków roślin, drzew, krzewów harmonizujące z otoczeniem), ściśle określenie parametru powinno nastąpić w drodze miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- proponuje się minimalną liczbę miejsc parkingowych zgodnie z przeznaczeniem terenu, charakterem zabudowy i przepisami odrębnymi, ściśle określenie tych wskaźników powinno nastąpić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- proponuje się szerokość dróg dojazdowych w liniach rozgraniczających zgodnie z przeznaczeniem terenu, charakterem zabudowy i przepisami odrębnymi, ściśle określenie parametrów powinno nastąpić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- dopuszcza się realizację infrastruktury technicznej związanej z podstawową funkcją terenu;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego (infrastruktura techniczna, komunikacja, wydobywanie kopalin i lokalizacja obiektów na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa) zgodnie z przepisami;
- w obszarze Natura 2000 PLB 220009 Bory Tucholskie, w którym z uwagi na zagrożenie zakazuje się eksploatacji torfu, kredy, piasku oraz zmiany istniejących stosunków wodnych.

2.2.6. Tereny rozwoju rekreacji indywidualnej i zbiorowej

Tereny te wyznaczono w miejscowościach: Gródek i Splawie. Proponuje się następujące ustalenia przy kształtowaniu tych terenów:

- proponuje się, że obszar przeznaczony pod zabudowę, dojścia, dojazdy, parkingi, utwardzone nawierzchnie nie powinien być większy niż 50%;
- proponuje się udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie niemniejszym niż 40% (odpowiednio urządzone tereny zielone z zastosowaniem rodzimych gatunków roślin, drzew, krzewów harmonizujące z otoczeniem).

2.2.7. Tereny kontynuacji i uzupełnień istniejącej zabudowy usługowej, w tym usług publicznych

Tereny te, zgodnie z załącznikiem graficznym, znajdują się w miejscowościach: Sierosław, Drzycim, Biechówko, Gródek i Wery. Dla w/w terenów proponuje się następujące ustalenia:

- proponuje się maksymalny wskaźnik powierzchni całkowitej zabudowy na poziomie nieprzekraczającym 70%, ściśle określenie tego wskaźnika powinno nastąpić w drodze miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- proponuje się minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki na poziomie niemniejszym niż 20%, ściśle określenie tego wskaźnika powinno nastąpić w drodze miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- dopuszcza się realizację infrastruktury technicznej związanej z podstawową funkcją terenu;
- dopuszcza się realizację inwestycji infrastrukturalnych służących wykonywaniu zadań własnych w zakresie edukacji publicznej, kultury i kultury fizycznej;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego (infrastruktura techniczna, komunikacja, wydobywanie kopalin i lokalizacja obiektów na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa) zgodnie z przepisami;
- w obszarze Natura 2000 PLB 220009 Bory Tucholskie, w którym z uwagi na zagrożenie zakazuje się eksploatacji torfu, kredy, piasku oraz zmiany istniejących stosunków wodnych;
- proponuje się minimalną liczbę miejsc parkingowych zgodnie z przeznaczeniem terenu, charakterem zabudowy i przepisami odrębnymi, ściśle określenie tych wskaźników powinno nastąpić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- proponuje się szerokość dróg dojazdowych w liniach rozgraniczających zgodnie przepisami odrębnymi, ściśle określenie tych parametrów powinno nastąpić w drodze miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

2.2.8. Tereny rozwoju zabudowy usługowej, w tym usług publicznych

Tereny te, zgodnie z załącznikiem graficznym, wyznaczono w miejscowościach: Drzycim i Gródek. Dla tych terenów proponuje się następujące ustalenia:

- proponuje się maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki nieprzekraczający 60 %, ściśle określenie tego wskaźnika powinno nastąpić w drodze miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- proponuje się minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki na poziomie niemniejszym niż 30 %, ściśle określenie tego wskaźnika powinno nastąpić w drodze miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- proponuje się szerokość dróg dojazdowych w liniach rozgraniczających zgodnie z charakterem zabudowy, przeznaczeniem terenu i przepisami odrębnymi, ściśle określenie tego wskaźnika powinno nastąpić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;

- dopuszcza się realizację infrastruktury technicznej związanej z podstawową funkcją terenu;
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

2.2.9. Tereny rolne, w tym tereny zabudowy zagrodowej

Tereny te zajmują zdecydowaną część obszaru gminy. Dla terenów tych proponuje się następujące ustalenia:

- proponuje się udział powierzchni biologicznie czynnej na poziomie nie mniejszym niż 60%, ściśle określenie tych parametrów powinno nastąpić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego (infrastruktura techniczna, komunikacja, wydobywanie kopalin i lokalizacja obiektów na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa) zgodnie z przepisami;
- w obszarze Natura 2000 PLB 220009 Bory Tucholskie, w którym z uwagi na zagrożenie zakazuje się eksploatacji torfu, kredy, piasku oraz zmiany istniejących stosunków wodnych;
- dopuszcza się lokalizację nowej zabudowy siedliskowej;
- należy dążyć do podnoszenia poziomu organizacji produkcji rolnej oraz rozwoju pozarolniczej działalności gospodarczej w gospodarstwach niskotowarowych;
- dopuszcza się również eksploatację złóż kopalin pospolitych na obszarach wskazanych na rysunku studium i po przeprowadzeniu badań geologicznych prowadzących do odkrycia złóż kopalin.

2.2.10. Tereny rozwoju wielofunkcyjnego

Przewiduje się wielofunkcyjny rozwój funkcji gospodarczych w postaci lokalizacji zabudowy produkcyjnej, usługowej, składowej i magazynowej. Dopuszcza się realizację zabudowy mieszkaniowej związanej z funkcją usługową, produkcyjną i składowo-magazynową (mieszkanie/dom dla inwestora/właściciela). Ustala się możliwość przekształcenia i uzupełnienia istniejącej zabudowy. W obszarze rozwoju wielofunkcyjnego bez ograniczeń dopuszcza się lokalizację inwestycji celu publicznego (infrastrukturę techniczną, komunikacyjną, wydobywanie kopalin, lokalizację obiektów obronności państwa itp.) w rozumieniu przepisów odrębnych. Dla istniejącej zabudowy zagrodowej ustala się możliwość rozbudowy lub adaptacji. Wydzielone działki, które zostaną przeznaczone pod inwestycje powinny mieć zapewniony dostęp do drogi publicznej, a ponadto powinny być dostosowane pod względem wielkości do potrzeb inwestycyjnych i rodzajów prowadzonej działalności gospodarczej. W zakresie ochrony środowiska postuluje się wprowadzenie na granicach terenów o różnym przeznaczeniu, zieleni niskiej i wysokiej, która będzie ograniczała hałas i potencjalne szkodliwe oddziaływanie projektowanych inwestycji. Proponuje się następujące zasady przy zagospodarowaniu tych terenów:

- rozwój funkcji gospodarczych w postaci lokalizacji zabudowy produkcyjnej, usługowej, składowej i magazynowej, z ograniczeniami wynikającymi z ochrony środowiska kulturowego;

- możliwość lokalizacji zabudowy mieszkaniowej w ograniczonym zakresie tj. dla potrzeb inwestora przy uwzględnieniu szkodliwego oddziaływania w zakresie emisji hałasu, wibracji, spalin itp. funkcji produkcyjnej, usługowej, składowej i magazynowej;
- lokalizację nowych zakładów produkcyjnych z zachowaniem istniejących uwarunkowań fizjograficznych, pod warunkiem stosowania rozwiązań technicznych minimalizujących ujemne skutki prowadzonej działalności na środowisko oraz tworzenia naturalnych izolacji poszczególnych form gospodarowania przestrzenią od terenów przyległych;
- możliwość lokalizowania obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²;
- wprowadzenie na granicach terenów o różnym przeznaczeniu zieleni niskiej i wysokiej, która będzie ograniczała hałas i potencjalne szkodliwe oddziaływanie projektowanych inwestycji;
- możliwość rozbudowy lub adaptacji istniejącej zabudowy;
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej w stosunku do powierzchni działki nie powinien być mniejszy niż 20 %;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego (infrastruktura techniczna, komunikacja, wydobywanie kopalin i lokalizacja obiektów na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa) zgodnie z przepisami odrębnymi;
- w obszarze Natura 2000 PLB 220009 Bory Tucholskie, w którym z uwagi na zagrożenie zakazuje się eksploatacji torfu, kredy, piasku oraz zmiany istniejących stosunków wodnych;
- na etapie sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego winno się wykluczyć lokalizację przedsięwzięć mogących zawsze i potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, łącznie z obiektami przeznaczonymi na stały pobyt ludzi, dopuszczając jednocześnie takie rozwiązanie w drodze wyjątku (zabudowa mieszkaniowa dla inwestora, pracowników itp.)

2.2.11. Tereny lasów i wskazane do zalesienia

Zgodnie z załącznikiem graficznym obejmują istniejące kompleksy leśne i projektowane dolesienia, których zasady zagospodarowania są/będą określone poprzez plan urządzenia lasu i operaty urządzeniowe lasu. Na etapie sporządzenia w/w dokumentów dopuszcza się korektę granic strefy. Obszary przeznaczone do zalesienia obejmują tereny, w których występują gleby o niskiej przydatności dla rolnictwa, z uwagi m.in. na słabą jakość gleb, spadki terenu przekraczające 12%, okresowe zalewanie. Dla terenów lasów i projektowanych dolesień proponuje się następujące ustalenia:

- obowiązuje zakaz zabudowy poza budynkami i obiektami służącymi gospodarce leśnej;
- dopuszcza się realizację infrastruktury technicznej, w tym dróg oraz zabudowy dopuszczonej na podstawie przepisów odrębnych;
- w przypadku lokalizacji strategicznych inwestycji gminnych przemawiających za zmianą przeznaczenia

gruntów leśnych na cele nieleśne dopuszcza się zmianę takiego przeznaczenia po uzyskaniu stosownej zgody kompetentnych organów;

- obowiązuje pozostawienie w dotychczasowym użytkowaniu z jednoczesnym dopuszczeniem wprowadzenia zagospodarowania rekreacyjnego tj. leśne ścieżki przyrodnicze, trasy rowerowe, urządzenia turystyczne, itp.;
- dla obiektów zabytkowych lub o wartościach kulturowych wyznacza się obowiązek rewaloryzacji według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych przede wszystkim utrzymanie lub uczynienie kompozycji założeń, w tym poprzez ochronę i pielęgnację drzewostanu oraz zachowanie lub renowację cennych historycznie obiektów;
- dopuszcza się realizację inwestycji celu publicznego (infrastruktura techniczna, komunikacja, wydobywanie kopalin i lokalizacja obiektów na potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa) zgodnie z przepisami odrębnymi;
- w obszarze Natura 2000 PLB 220009 Bory Tucholskie, w którym z uwagi na zagrożenie zakazuje się eksploatacji torfu, kredy, piasku oraz zmiany istniejących stosunków wodnych;
- należy wykonać rozpoznanie przyrodnicze na projektowanych terenach do zalesienia, w celu podporządkowania priorytetowi ochrony siedlisk i gatunków.

2.2.12. Tereny wód powierzchniowych

Zgodnie z załącznikiem graficznym obejmują wody powierzchniowe. W strefie obowiązuje zakaz zabudowy poza obiektami i urządzeniami służącymi gospodarce wodnej. W obrębie linii brzegowej jezior, które są wykorzystywane na cele turystyczne i rekreacyjne dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń służących obsłudze ruchu turystycznego (plaż, pomostów, urządzeń wodnych itp.). Przy realizacji w/w inwestycji należy uwzględnić zasady ochrony środowiska przyrodniczego.

2.2.13. Tereny cmentarzy

Obejmują zarówno cmentarze czynne i nieczynne. Proponuje się następujące ustalenia dla tych terenów:

- zabronione jest sytuowanie wszelkich obiektów budowlanych i urządzeń tymczasowych, które nie są ściśle związane lub kolidują z planowaną podstawową funkcją terenu;
- dopuszcza się realizację urządzeń infrastruktury technicznej (np. prąd, kanalizacja) przy granicy terenu;
- proponuje się dostosować realizowane elementy zagospodarowania skalą, jakością i charakterem do pełnionych funkcji, krajobrazu, architektury istniejącego i planowanego otoczenia;
- dopuszcza się zabudowę o charakterze architektury ogrodowej, związanej z podstawową funkcją terenu (kaplice) oraz związanych z funkcją komunikacyjną (schody, ścieżki) a także ogrodzenia;

- dla obiektów zabytkowych lub o wartościach kulturowych wyznacza się obowiązek rewaloryzacji według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych przede wszystkim utrzymanie lub ucytelnienie kompozycji, w tym poprzez ochronę i pielęgnację drzewostanu oraz zachowanie lub renowację obiektów architektury cmentarnej;
- dla cmentarzy czynnych obowiązek utrzymania stref sanitarnych i obowiązujących w niej zakazów zgodnie z przepisami odrębnymi;
- zachowanie wokół cmentarza istniejącego 50 m bez zabudowy mieszkaniowej i związanej z obrotem artykułami spożywczymi w przypadku podłączenia do sieci wodociągowej wszystkich tych obiektów lub zachowaniu obszaru 150 m w przypadku braku podłączenia tych obiektów do sieci wodociągowej

2.2.14. Tereny zieleni nieurządzonej

Proponuje się następujące ustalenia dla tych terenów:

- dopuszcza się lokalizację ciągów pieszo-rowerowych, placów wypoczynkowych i widokowych wraz z urządzeniami rekreacyjnymi;
- dla obiektów zabytkowych lub o wartościach kulturowych wyznacza się obowiązek rewaloryzacji według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych przede wszystkim utrzymanie lub ucytelnienie kompozycji założeń, w tym poprzez ochronę i pielęgnację drzewostanu oraz zachowanie lub renowację cennych historycznie obiektów;
- dopuszcza się włączenie terenów zieleni urządzonej w obszary sąsiadującej zabudowy mieszkaniowej;
- utrzymać naturalny charakter zagospodarowania terenu;

2.2.15. Tereny ogrodów działkowych

Poza istniejącym zagospodarowaniem terenu dopuszcza się ewentualne przeznaczenie pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną oraz urządzenia miejsc parkingowych związanych z funkcją terenu.

2.2.16. Tereny zespołów dworsko – parkowych lub pałacowo – parkowych

W skład zespołów dworsko – parkowych lub pałacowo – parkowych wchodzi pałace i dworki, spełniające funkcję mieszkalną, usługową, zagrodową, przemysłową itd. Ponadto do zespołów należą zabudowania gospodarcze. Do terenów zespołów dworsko – parkowych proponuje się następujące ustalenia:

- konserwacja zachowanych elementów zabytkowych;
- odtworzenie na podstawie dokumentów archiwalnych, przekazów itp. zniszczonych elementów architektonicznych;

- uwzględnienie przy adaptacji obiektów pierwotnego czytelnego układu, historycznego kształtu bryły, przy uwzględnieniu stosowanych badań architektonicznych w celu uzyskania wytycznych konserwatorskich do planowanych na tych obiektach zmian.
- dopuszcza się lokalizację ciągów pieszo-rowerowych, placów wypoczynkowych i widokowych wraz z urządzeniami rekreacyjnymi, z ograniczeniami wynikającymi z ochrony środowiska kulturowego, zakaz zmniejszania powierzchni parków zabytkowych,
- dla obiektów zabytkowych lub o wartościach kulturowych wyznacza się obowiązek rewaloryzacji według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych przede wszystkim utrzymanie lub uczynienie kompozycji założeń, w tym poprzez ochronę i pielęgnację drzewostanu oraz zachowanie lub renowację cennych historycznie obiektów,
- dopuszcza się wprowadzanie zagospodarowania rekreacyjno-wypoczynkowego, w szczególności ścieżki, oświetlenie, architekturę ogrodową itp.;
- zakaz podziałów geodezyjnych niezgodnych z historyczną parcelacją gruntów;
- zakaz lokalizacji na terenie parku i w jego sąsiedztwie inwestycji uciążliwych i mogących potencjalnie wpływać na środowisko przyrodnicze;
- zakaz znaczących ingerencji w rzeźbę terenu;
- zakaz lokalizacji nadziemnej infrastruktury technicznej;
- zakaz ingerencji w warunki wodno-gruntowe mogące negatywnie wpłynąć na stan zachowania zabytku w szczególności drzewostanu parkowego.

Strefa zieleni parkowej, która obejmuje parki wchodzące w skład zespołów dworsko – parkowych. Studium nie przewiduje zmiany użytkowania terenów. Zasady zagospodarowania i granice obszarów zostaną określone szczegółowo na etapie tworzenia planów miejscowych. Z uwagi na historyczną i kulturową wartość obszarów obowiązuje zakaz zabudowy. W uzasadnionych przypadkach wszelkie inwestycje i zmiany w sposobie zagospodarowania należy uzgodnić z właściwym organem sprawującym ochronę nad zabytkiem.

3. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO I UZDROWISK

3.1. Główne kierunki ochrony środowiska

Głównym kierunkiem działań planistycznych odnoszących się do środowiska przyrodniczego jest jego ochrona i zachowanie go w jak najlepszym stanie. Ogół tych działań będzie korzystnie wpływać na poprawę jakości życia mieszkańców.

Zgodnie z Programem Ochrony Środowiska dla Powiatu Świeckiego do celów i priorytetowych działań ekologicznych zaliczono:

- Rozwój i bieżącą ochronę obszarów i obiektów cennych przyrodniczo, poprawę struktury i dalszy rozwój systemu zieleni terenów zurbanizowanych, ochronę walorów krajobrazu rolniczego i rekreacyjnego, wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie form ochrony przyrody:
 - przeprowadzenie inwentaryzacji i waloryzacji przyrodniczej,
 - opracowanie programu zamierzeń inwestycyjnych w zakresie ochrony różnorodności przyrodniczej środowiska przyrodniczego,
 - tworzenie nowych obszarów o obiektów chronionych,
 - ochronę i renaturalizację ciągów i połączeń ekologicznych,
 - bieżącą ochronę obszarów i obiektów prawnie chronionych;
- Zachowanie i zwiększanie istniejących zasobów leśnych, wzrost różnorodności biologicznej systemów leśnych, poprawa stanu zdrowotnego lasów prywatnych:
 - lokalizacja zalesień i zadrzewień w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
 - systematyczne zalesianie gruntów nieprzydatnych rolniczo (zgodnie z ustawą),
 - stały monitoring środowiska leśnego w celu przeciwdziałania stanom niepożądanym (pożary, choroby, szkody przemysłowe, degradacja), rozwój rolnictwa ekologicznego,
 - odnowa zieleni dolin rzecznych,
 - zwiększenie różnorodności gatunkowej lasów i bieżąca ochrona istniejących kompleksów leśnych
 - edukacja ekologiczna w zakresie wzbogacania i racjonalnego użytkowania zasobów leśnych (zwiększenie różnorodności gatunkowej szczególnie w nasadzeniach porolnych),
 - edukacja ekologiczna właścicieli lasów;
- Ochrona, rekultywacja i właściwe wykorzystanie istniejących zasobów glebowych, podniesienie poziomu wiedzy rolników, rozwój rolnictwa ekologicznego, zwiększenie aktywności zakładów na rzecz ochrony środowiska:
 - wapnowanie gleb i racjonalne zużycie środków ochrony roślin i nawozów,

- ochrona gleb przed degradacją i rekultywacja gleb zdegradowanych,
- ochrona gleb przed negatywnym wpływem transportu i infrastruktury transportowej,
- opracowanie i realizacja programu odbudowy i modernizacji melioracji podstawowej i szczegółowej,
- wsparcie rozwoju rolnictwa ekologicznego,
- Ochrona złóż i obszarów perspektywicznych, rekultywacja terenów poeksploatacyjnych i minimalizacja presji wywieranej na środowisko w procesie eksploatacji kopalin:
 - inwentaryzacja obszarów perspektywicznych występowania torfów,
 - objęcie ochroną obszarów perspektywicznych,
 - likwidacja i rekultywacja nielegalnych wyrobisk oraz zapobieganie powstawaniu dzikich wyrobisk;
- Zapewnienie odpowiedniej jakości użytkowej wód powierzchniowych, ochrona jakości wód podziemnych, zapewnienie wszystkim mieszkańcom powiatu odpowiedniej jakości wody do picia:
 - wprowadzanie odpowiednich zapisów do planów zagospodarowania przestrzennego chroniących obszary szczególnie wrażliwe przed zainwestowaniem,
 - wdrażanie projektów stref ochronnych,
 - zintensyfikowanie kontroli stanu technicznego szamb i zaprzestanie wykorzystywania studni jako dołów chłonnych,
 - promowanie prośrodowiskowych zasad uprawy, chowu i produkcji,
 - przebudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
 - przebudowa oczyszczalni ścieków;
- Racjonalna gospodarka odpadami:
 - minimalizacja ilości wytworzonych odpadów,
 - selektywna zbiórka odpadów,
 - rekultywacja składowisk.

Ponadto do działań minimalizujących zagrożenia środowiska zaliczono:

- lokalizację obiektów turystycznych i rekreacyjnych podporządkowaną wymogom ochrony środowiska;
- wszelkie budownictwo mieszkaniowe, usługowe i turystyczne powinno harmonizować z otaczającym krajobrazem;
- inwestycje melioracyjne należy projektować i realizować w sposób niepowodujący szkód w istniejących ekosystemach dla zachowania właściwych stosunków wodnych w glebie;
- stosowanie środków ochrony roślin musi uwzględniać zasadę ich selektywnego działania, a w przyszłości ograniczenia na rzecz upowszechniania biologicznych metod zwalczania szkodników;
- przeciwdziałanie wypalaniu traw;
- dążenie do zwiększenia powierzchni leśnej oraz zadrzewień i zakrzewień śródpolnych;

- przeciwdziałanie dewastacji powierzchni leśnych w tym runa leśnego;
- zabezpieczenie lasów i zadrzewień przed zanieczyszczeniami i pożarami;
- ograniczenie możliwości wycinania drzew i krzewów oraz likwidacji terenów zieleni;
- wzmożenie działań ochronnych i konserwatorskich podejmowanych, w takich obiektach jak rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, pomniki przyrody, użytki ekologiczne, stanowiska dokumentacyjne, zespoły przyrodniczo – krajobrazowe, parki rekreacyjne, szczególnie chronione gatunki fauny i flory;
- na obszarach objętych formami ochrony przyrody obowiązują przepisy odrębne, zaś na pozostałych obszarach ograniczyć do niezbędnego minimum przekształcanie rzeźby terenu.

3.2. Elementy środowiska przyrodniczego objęte ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody

W granicach gminy Drzycim znajdują się następujące tereny (lub ich fragmenty) objęte ochroną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2016 r. poz. 2134 z późn. zm.):

- Wdecki Park Krajobrazowy wraz z otuliną;
- Świecki Obszar Chronionego Krajobrazu;
- obszar Natura 2000 PLB 220009 Bory Tucholskie;
- użytki ekologiczne;
- pomniki przyrody.

3.2.1. Wdecki Park Krajobrazowy

Wdecki Park Krajobrazowy (WPK) został utworzony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe, a także walory krajobrazowe, 16 lutego 1993 roku. W celu zachowania, w warunkach zrównoważonego rozwoju i popularyzacji tych wartości, utworzono Wdecki Park Krajobrazowy (Rozporządzenie Nr 52/93 Wojewody Bydgoskiego z dnia 16.02.1993 r. (Dziennik Urzędowy Woj. Bydgoskiego nr 10 poz. 133). Obecnie obowiązuje rozporządzenie nr 29/2004 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 02.11.2004 (Dziennik Urzędowy Woj. Kujawsko-Pomorskiego nr 111, poz. 1888) oraz Statut Wdeckiego Parku Krajobrazowego, stanowiący załącznik do Uchwały Nr XII/210/11 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 26 września 2011.

Wdecki Park Krajobrazowy jest jednym z ważniejszych elementów Rezerwatu Biosfery Bory Tucholskie (Itkowska i wsp., 2007). W gminie Drzycim znajduje się 1849,06ha parku. Występuje on na terenach leśnych oraz roli przyległej do lasu w północnej i północno-wschodniej części gminy.

Zakazy na terenie parku, mające szczególne znaczenie w gminie Drzycim dotyczą:

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 519);

- umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- likwidowania i niszczenia zadrzewieni śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciw powodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych;
- prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
- utrzymywania otwartych rowów ściekowych zbiorników ściekowych;
- organizowania rajdów motorowych i samochodowych.

3.2.2. Świecki Obszar Chronionego Krajobrazu

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniające się krajobrazy o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb człowieka związanych z turystyką i wypoczynkiem. Umiarkowane zagospodarowanie tych terenów powinno zapewniać stan względnej równowagi ekologicznej systemów przyrodniczych. Świecki Obszar Chronionego Krajobrazu położony jest w południowo-wschodniej części gminy. Jego całkowity obszar stanowi 2516 ha położony na terenie równiny Świeckiej, rozciętej doliną rzeki Wdy, która posiada zlewnię chronioną. Celem ochrony tego obszaru jest racjonalna gospodarka leśna, która polegać ma na zachowaniu różnorodności biologicznej siedlisk Wysoczyzny Świeckiej. Aktualnie obowiązujące nakazy, położenie, ustalenia dotyczące ochrony zostały przedstawione w Uchwale Nr X/230/15 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 24 sierpnia 2015r. w sprawie Świeckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (opublikowaną w Dz. Urz. Województwa Kujawsko-Pomorskiego nr 111 poz. 1888).

Wyżej wymieniona uchwała wprowadza następujące zakazy:

- zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwośuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalnej gospodarki wodnej lub rybackiej;
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

3.2.3. Obszar Natura 2000 PLB 220009 Bory Tucholskie

Obszar Natura 2000 Bory Tucholskie- OSO - Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków zajmuje całkowitą powierzchnię 322 535,8 ha. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. nr 25 poz. 133) wskazuje nazwę, położenie administracyjne, cel oraz przedmiot jego ochrony. Obszar Natura2000 Bory Tucholskie zajmuje północną część gminy Drzycim (5 050,6 ha), jego granica przebiega ze wschodu na zachód gminy wzdłuż drogi wojewódzkiej. OSO Bory Tucholskie obejmuje równiny sandrowe urozmaicone jeziorami wytopiskowymi i rynnowymi. Osią hydrograficzną obszaru jest Wda, płynąca wąską doliną, silnie meandrująca, tworząca piaszczyste łachy i bystrza. Ochronie na tym terenie podlegają populacje dziko występujących gatunków ptaków, utrzymanie i zagospodarowanie ich naturalnych siedlisk, przywracanie zniszczonych biotopów oraz ich tworzenie. Na przedmiotowym obszarze zakazuje się także eksploatacji torfu, kredy, piasku oraz zmiany istniejących stosunków wodnych.

Dla opisywanego obszaru obowiązują uwarunkowania wynikające z Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 31 marca 2015 r. w sprawie zadań ochronnych dla Obszaru Natura 2000 Bory Tucholskie PLB220009.

Plan Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Bory Tucholskie PLB220009, zawiera:

- opis granic i mapę obszaru;
- identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony;
- cele działań ochronnych;
- działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania;
- wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony gatunków zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000.

Działania dotyczące ochrony czynnej gatunków zwierząt oraz ich siedlisk oraz związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania na terenie gminy Drzycim dotyczą utrzymania właściwego stanu siedlisk poprzez:

- a) pozostawianie w zadrzewieniach śródpolnych, śródłukowych i nadwodnych wszystkich drzew dziuplastych,
- b) zapobiegnięcie zniszczeniu siedlisk lęgowych i żerowiskowych poprzez zachowanie terenów otwartych. Ponadto Zarządzenie wskazuje na konieczność wprowadzenia do studium zapisów zapewniających nielokalizowanie ferm norki amerykańskiej w obszarze Natura 2000 Bory Tucholskie, w granicach opracowania studium oraz uwzględnienia w studium obszaru Natura 2000 Bory Tucholskie PLB220009.

3.2.4. Pomniki przyrody

Pomniki przyrody są fragmentami przyrody objętymi ochroną pomnikową. Na terenie gminy znajduje się 15 pomników przyrody. Jest nimi 12 elementów przyrody ożywionej tj. skupiska drzew lub pojedyncze osobniki oraz trzy elementy przyrody nieożywionej- głazy narzutowe. W stosunku do pomników przyrody obowiązują zakazy wynikające z przepisów ustawy o ochronie przyrody. W stosunku do pomników przyrody obowiązują zakazy:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu – drzew,
- unieszkodliwiania gleby wokół drzew,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
- umieszczania tablic reklamowych na drzewach,
- zmiany sposobu użytkowania ziemi w sąsiedztwie drzew.

Należałoby również pod koronami drzew zastosować nasadzenia roślinności okrywowej w celu ochrony systemu korzeniowego przed pracami mechanicznymi, wydeptywaniem gleby itd.

3.2.5. Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej. Pełnią ważne funkcje biocenotyczne oraz fizjocenotyczne, są schronieniem dla zwierząt. Użytki ekologiczne na terenie gminy Drzycim to głównie śródlęgne bagna, zaś nieliczne łąki. W stosunku do użytków ekologicznych obowiązują przepisy ustawy o ochronie przyrody.

3.2.6. Korytarze ekologiczne

Korytarze ekologiczne pełnią przede wszystkim funkcję przyrodniczą, w związku z czym należy je chronić przed zniszczeniem i degradacją. W kształtowaniu zagospodarowania przestrzennego należy:

- chronić ciągłość korytarzy ekologicznych przed wprowadzaniem istotnych barier antropogenicznych oraz przed nadmierną fragmentacją elementów tworzących system powiązań przyrodniczych, zwłaszcza kompleksów leśnych,
- zachować ciągłość ekologiczną doliny rzeki Wdy,
- chronić wartościowe siedliska roślinne i zwierzęce przed wycinką i zniszczeniem (zwłaszcza: lasy, starorzecza i inne zbiorniki wodne z towarzyszącą, zgrupowania zadrzewień i zakrzewień na gruntach organogenicznych),
- nie dopuszczać do degradacji i nadmiernych zanieczyszczeń wód i gruntów oraz zanieczyszczeń atmosferycznych,
- kształtować i pielęgnować wiejski system przyrodniczy – roślinność ozdobna, parki, skwery, zieleńce,
- uzupełniać system powiązań przyrodniczych poprzez: wprowadzanie zadrzewień w obrębie nieużytków i terenów zdegradowanych, kształtować zieleń urządzoną nowych terenów zabudowy (np. zieleni ozdobnej niskiej i wysokiej), wprowadzać pasy zieleni izolacyjnej przy ciągach komunikacyjnych,
- ograniczać do niezbędnego minimum przeznaczenia łąk i pastwisk na cele rozwoju zabudowy – tereny łąkowo-pastwiskowe powinny funkcjonować jako matryce (tło ekologiczne), wspierające system powiązań przyrodniczych.

3.3. Zasady ochrony pozostałych obszarów i obiektów środowiska przyrodniczego

3.3.1. Rezerwat biosfery Bory Tucholskie

Rezerwat Biosfery „Bory Tucholskie” jest 10 i jednocześnie największym tego typu obiektem utworzonym w Polsce. Łączna powierzchnia jego trzech stref (rdzennej, buforowej i tranzytowej) wynosi 3195 km². Większość obszaru objętego opracowaniem (z wyjątkiem południowego krańca gminy) zlokalizowana jest w granicach Rezerwatu Biosfery w strefach buforowej oraz tranzytowej.

Strefę rdzenną tworzą: Park Narodowy „Bory Tucholskie” oraz 25 rezerwatów. W tej strefie nie mogą być prowadzone żadne działania gospodarcze. Jest to strefa długoterminowej ochrony. Brak tej strefy na terenie gminy.

Strefę buforową tworzą głównie cztery parki krajobrazowe, z wyłączeniem powierzchni występujących w nich rezerwatów przyrody, które stanowią strefę rdenną. Parki krajobrazowe to: Wdzydzki Park Krajobrazowy, Tucholski Park Krajobrazowy, Zaborski Park Krajobrazowy i Wdecki Park Krajobrazowy (w tej strefie znajduje się północna i północno-wschodnia część gminy). W skład strefy buforowej wchodzi też powierzchnie leśne i łąkowe wokół 6 rezerwatów przyrody położonych poza obszarami parków krajobrazowych. Strefy buforowe sześciu rezerwatów zlokalizowane są na obszarach chronionego krajobrazu. Strefa buforowa pełni rolę otuliny strefy centralnej. Dopuszcza się w niej działania gospodarcze zharmonizowane z ochroną przyrody.

Strefę tranzytową tworzą obszary 22 gmin (13 z województwa kujawsko-pomorskiego i 9 z województwa pomorskiego) i jednego miasta (Tuchola w województwie kujawsko-pomorskim), które nie wchodzi w skład parku narodowego i parków krajobrazowych, w tym większa część gminy Drzycim. Powierzchnia strefy tranzytowej wynosi 206 864,57 ha. Strefa tranzytowa jest obszarem, na którym promuje się gospodarkę zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Utworzony Rezerwat Biosfery Bory Tucholskie nie stwarza żadnych nowych i dodatkowych reżimów ochronnych, które ograniczyłyby możliwości gospodarowania, ale kreuje szereg nowych szans rozwojowych. Z punktu widzenia społeczności lokalnej i regionalnej bardzo ważną korzyścią może być krajowa i międzynarodowa promocja obszaru.

3.3.2. Ochrona lasów

W celu ochrony bioróżnorodności powinno się:

- dążyć, w miarę możliwości do zachowania w stanie niezmienionym istniejących stosunków wodnych poprzez utrzymanie i konserwację istniejących urządzeń melioracyjnych,
- w ramach dolesiania niższych klas gleb oraz nieużytków w strefie ekotonowej i przerzedzeń zaleca się wprowadzać gatunki biocenotyczne,
- zaleca się pozostawiać śródleśne łąki, polany i nieużytki w stanie nienaruszonym.

3.3.3. Ochrona gleb

Zagrożeniem dla gruntów rolnych na terenie gminy jest silna antropopresja, zwłaszcza w południowo-wschodniej części gminy. Można zauważyć tu trzy czynniki, które wpływają na pogorszenie się składu jakości gleb. Są nimi m.in. proces melioracji gleb pochodzenia organicznego wynikający z obniżania się pierwszego poziomu wód gruntowych. Zabudowa mieszkaniowa wkraczająca na tereny rolnicze przyczynia się do utraty bezpowrotnej warstwy gleby. Zagrożeniem dla gleb jest zły stan utrzymania systemu melioracji podstawowej i szczegółowej.

3.3.4. Ochrona zasobów wód podziemnych i powierzchniowych

W celu ochrony wód podziemnych i powierzchniowych wskazano następujące zasady:

- budowa i rozbudowa systematyczna sieci kanalizacyjnej;

- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenach nie objętych kanalizacją;
- wspieranie i egzekwowanie programów racjonalnej gospodarki ściekowej;
- skanalizowanie wsi Jastrzębie, Drzycim, Gródek;
- budowa indywidualnych oczyszczalni przydomowych;
- odprowadzanie wód deszczowych do gruntu w granicach poszczególnych działek, na terenach zabudowy mieszkaniowej o niskim i średnim wskaźniku intensywności w zależności od warunków gruntowo-wodnych w obszarze wiejskim gminy, na terenie miasta funkcjonuje kanalizacja deszczowa;
- określenie w planach miejscowych zasad zagospodarowania – między innymi znaczny udział powierzchni biologicznie czynnej - zapewniających gromadzenie, przechowywanie i powolny odpływ wód opadowych i roztopowych;
- pozostawienia 5 metrowego pasa technicznego o obu stronach Strugi Wyrwa- na potrzeby poprawy warunków przepływu wód i ochrony przeciwpowodziowej terenów przyległych,
- wskazane jest odtworzenie pasów zieleni wzdłuż cieków wodnych;
- urządzenia melioracji uwzględnić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

3.3.5. Ochrona form ukształtowania terenu

W celu ochrony tych elementów wskazano następujące zasady:

- zachowanie ukształtowania naturalnych form rzeźby terenu za wyjątkiem potrzeb wynikających z realizacji przedsięwzięć infrastrukturalnych (w tym drogowych) służących obsłudze mieszkańców;
- zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających naturalne formy rzeźby terenu i obniżających walory krajobrazowe, za wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym, z utrzymaniem, budową, odbudową urządzeń wodnych oraz przedsięwzięć infrastrukturalnych (w tym drogowych) służących obsłudze mieszkańców;
- zachowanie skarp poprzez zakaz wprowadzania nowej zabudowy oraz wytyczania nowych dróg prostopadłych do skarp;
- należy zinwentaryzować wskazane na załączniku graficznym osuwiska, zaś w przypadku sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenach predysponowanych do osuwania się mas ziemnych zaleca się przeprowadzenie badań geotechnicznych;
- nasadzenia, zachowanie i ochrona roślinności utrwalającej zbocza skarp oraz kształtowanie powiązań przyrodniczych w oparciu o formy rzeźby terenu;
- realizacja zagospodarowania z priorytetem zachowania i wyeksponowania naturalnych elementów krajobrazu w kompozycjach urbanistycznych i przestrzennych.

4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTEKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

4.1. Obiekty i tereny zabytkowe, objęte ochroną prawną

Spośród obiektów, terenów i obszarów o wartościach zabytkowych i kulturowych, znajdujących się na terenie gminy Drzycim część objęta jest ochroną prawną, poprzez wpis do rejestru zabytków, a część ujęta w ewidencji konserwatorskiej i wskazana do objęcia ochroną ustaleniami w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego, zgodnie z Ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (Dz. U. 2014 r. poz. 1446 z późn. zm.).

4.2. Ochrona obiektów i terenów wpisanych do rejestru zabytków

Na terenie gminy Drzycim zlokalizowane są obiekty objęte ochroną konserwatorską na mocy wpisu do rejestru zabytków. Obiekty te przedstawiono w części dotyczącej uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego. Wszelkie działania, modernizacje i remonty należy przeprowadzać przy zachowaniu zasad wynikających z przepisów odrębnych.

4.3. Ochrona zespołów dworsko – parkowych

Tereny zespołów składają się z parków dworskich lub ich tereny i założeń zieleni komponowanej oraz zabudowań w postaci dworów, pałaców, zabudowań gospodarczych, folwarcznych itd. zajmują zdecydowaną część obszaru gminy. Dla terenów tych proponuje się następujące ustalenia:

- dopuszcza się lokalizację ciągów pieszo-rowerowych, placów wypoczynkowych i widokowych wraz z urządzeniami rekreacyjnymi, z ograniczeniami wynikającymi z ochrony środowiska kulturowego, zakaz zmniejszania powierzchni parków zabytkowych;
- dla obiektów zabytkowych lub o wartościach kulturowych wyznacza się obowiązek rewaloryzacji według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych przede wszystkim utrzymanie lub ucytelnienie kompozycji założeń, w tym poprzez ochronę i pielęgnację drzewostanu oraz zachowanie lub renowację cennych historycznie obiektów;
- dopuszcza się wprowadzanie zagospodarowania rekreacyjno-wypoczynkowego, turystycznego, zamieszkania zbiorowego oraz gastronomicznego itp.;
- konserwacja zachowanych elementów zabytkowych;
- odtworzenie na podstawie dokumentów archiwalnych, przekazów itp. zniszczonych elementów architektonicznych;
- uwzględnienie przy adaptacji obiektów pierwotnego czytelnego układu, historycznego kształtu bryły, przy uwzględnieniu stosowanych badań architektonicznych w celu uzyskania wytycznych konserwatorskich do planowanych w tych obiektach zmian;
- zakaz podziałów geodezyjnych niezgodnych z historyczną parcelacją gruntów;
- zakaz lokalizacji na terenie parku i w jego sąsiedztwie inwestycji uciążliwych i mogących potencjalnie wpływać na środowisko przyrodnicze;
- zakaz znaczących ingerencji w rzeźbę terenu;
- zakaz lokalizacji nadziemnej infrastruktury technicznej;
- zakaz ingerencji w warunki wodno-gruntowe mogących negatywnie wpływać na stan zachowania zabytku w szczególności drzewostanu parkowego.

Wszelkie prace remontowe i ocieplenia obiektów zabytkowych winny być prowadzone z uwzględnieniem potrzeb biologicznych zwierząt je zasiedlających (w tym w szczególności ptaków i nietoperzy).

4.4. Ochrona obiektów sakralnych

Kościół i kaplice oraz cmentarze wszystkich wyznań, czynne i zamknięte – jako obiekty o szczególnej wartości zabytkowej i walorach krajobrazowych, a ponadto kościoły – jako dominanty architektoniczne, cmentarze, jako miejsca pamięci i pomniki historii, podlegają bezwzględnej ochronie.

Ponadto w stosunku do cmentarzy (zarówno tych czynnych i nieczynnych) obowiązują następujące ustalenia:

- zabronione jest sytuowanie wszelkich obiektów budowlanych i urządzeń tymczasowych, które nie są ściśle związane lub kolidują z planowaną podstawową funkcją terenu;
- ustala się obowiązek dostosowania realizowanych elementów zagospodarowania skalą, jakością i charakterem do pełnionych funkcji, krajobrazu, architektury istniejącego i planowanego otoczenia,
- dopuszcza się zabudowę o charakterze architektury ogrodowej, związaną z podstawową funkcją terenu (kaplice) oraz związaną z funkcją komunikacyjną (schody, ścieżki) a także ogrodzenia;
- dla obiektów zabytkowych lub o wartościach kulturowych wyznacza się obowiązek rewaloryzacji według wymogów wynikających z ochrony wartości zabytkowych i kulturowych przede wszystkim utrzymanie lub ucytelnienie kompozycji, w tym poprzez ochronę i pielęgnację drzewostanu oraz zachowanie lub renowację obiektów architektury cmentarnej;
- dla cmentarzy czynnych obowiązek utrzymania stref sanitarnych i obowiązujących w niej zakazów zgodnie z przepisami odrębnymi;
- teren dawnego cmentarza utrzymać w formie zieleni urządzonej z zachowaniem ukształtowania terenu oraz tumb nagrobnych;
- wszelkie działania pielęgnacyjne oraz konserwacje i restauracje nagrobków należy przeprowadzać przy zachowaniu zasad wynikających przepisów odrębnych.

Ochronie podlegają także kapliczki i figurki, w sensie ich lokalizacji i formy przestrzennej, będące przejawem kultu religijnego i tradycji.

4.5. Ochrona obiektów architektury i budownictwa

Obiekty architektury i budownictwa winny być utrzymywane w dobrym stanie, a wszelkie zmiany użytkowania powodujące konieczność przystosowania do nowej funkcji, modernizacje i remonty należy przeprowadzać przy zachowaniu zasad wynikających z przepisów odrębnych. Wszelkie prace remontowe winny być prowadzone z uwzględnieniem potrzeb biologicznych zwierząt je zasiedlających, w szczególności ptaków oraz nietoperzy.

Powyższe dotyczy również budynków gospodarczych w zespołach dworsko-parkowych oraz towarzyszących szkołom, plebaniom, w obrębie zagród itp. Ochronie podlega również starodrzew rosnący w sąsiedztwie obiektów o wartości kulturowej i założenia ogrodowe i zieleni komponowanej towarzyszącej zabudowie (m.in. przy plebaniach, szkołach itd.), a wobec założenia zieleni komponowanej – stosowanie zasad ochrony, analogicznych jak wobec parków w zespołach dworsko – parkowych.

Zabudowa mieszkalna, drewniana i murowana o cechach tradycyjnych charakterystycznych dla miejsca i regionu winna być zachowana i stanowić inspirację do kształtowania nowej zabudowy. Dopuszcza się wymianę

zabudowy, której stan techniczny zagraża bezpieczeństwu ludzi i mienia przy zachowaniu zasad wynikających z przepisów odrębnych.

Przy odtwarzaniu zabudowy należy kierować się zasadą, że nowy budynek powinien usytuowaniem, gabarytem, kształtem i pokryciem dachu nawiązywać do poprzedniego. W lokalizacji nowej zabudowy należy uwzględniać sąsiedztwo obiektów o wartości kulturowej - nowe budynki nie mogą być sytuowane w sposób degradujący istniejącą, tradycyjną zabudowę, a ich forma architektoniczna winna być dostosowana do otaczającej zabudowy i krajobrazu.

4.6. Ochrona wsi i osad o zachowanym układzie i wartościach kulturowych

Ochronie podlegają elementy historycznej struktury przestrzennej: układ przestrzenny, zabudowa o cechach tradycyjnych, budowle sakralne, tereny cmentarzy oraz charakterystyczne elementy naturalnego krajobrazu, tworzące z w/w kompozycję architektoniczno-krajobrazową. Dla wsi, w których przewidziana jest budowa obiektów lub zespołów obiektów budowlanych, należy opracować plany zagospodarowania przestrzennego terenu, w celu zapewnienia właściwej integracji przestrzennej i funkcjonalnej projektowanych i istniejących elementów zagospodarowania o wartości kulturowej.

Nowe obiekty budowlane i związane z nimi urządzenia winny być zaprojektowane w formach architektonicznych dostosowanych do krajobrazu i otaczającej zabudowy.

4.7. Ochrona obiektów lub obszarów w obrębie nieruchomych zabytków archeologicznych

Nieruchome zabytki archeologiczne posiadają ekspozycję w terenie lub nie są eksponowane w terenie. Na nieruchomych zabytkach archeologicznych eksponowanych w terenie (np. grodziska) obowiązuje zakaz jakiejkolwiek ingerencji w substancję stanowiska. Pozostałe stanowiska archeologiczne są nieeksponowane w terenie, ingerencja w substancję stanowiska możliwa jest pod warunkiem wyprzedzająco prowadzonych archeologicznych badań wykopaliskowych.

4.8. Ochrona obiektów, terenów i obszarów w obrębie stref ochrony konserwatorskiej

W niniejszym Studium, po przeprowadzeniu analizy środowiska kulturowego wyróżniono trzy strefy ochrony konserwatorskiej w celu ochrony środowiska kulturowego:

- strefa A pełnej ochrony historycznej struktury przestrzennej – obejmuje obszar, na którym elementy rozplanowania zabudowy, terenu i krajobrazu tworzą wyraźnie wyodrębniający się układ przestrzenny o wysokich walorach zabytkowych; zasady ochrony konserwatorskiej:
 - nakaz zachowania rozplanowania tzn. układu ulic i placów bez zmiany historycznego przebiegu, linii zabudowy oraz gabarytu i wysokości budynków,
 - nakaz zachowania i odtworzenia nawierzchni ulic i placów z kostki kamiennej lub płyt kamiennych,

- nakaz zachowania systemu parcelacji historycznej tj. podziału na bloki zabudowy i działki w obrębie bloków,
 - nakaz zachowania zasadniczych proporcji wysokościowych, kształtujących sylwetę całego zespołu oraz jego fragmentów,
 - nakaz dostosowania nowej zabudowy do historycznej kompozycji urbanistycznej na zasadzie dobrej kontynuacji zabudowy w zakresie: sytuacji, skali, bryły, formy architektonicznej,
 - nakaz utrzymania i pielęgnacji komponowanych fragmentów zieleni towarzyszącej historycznym obiektom architektonicznym oraz zieleni w formie zieleńców, skwerów,
 - nakaz uporządkowania zaplecza zabudowy i usunięcia obiektów nieposiadających wartości historyczno – architektonicznych i estetycznych, a swoim wyglądem degradujących przestrzeń historyczną;
- strefa B pośredniej ochrony zachowanych elementów zabytkowych – powinna obejmować obszar, który nie reprezentuje tak wysokich walorów architektonicznych jak strefa „A”, ale powinien pozostać pod ochroną konserwatorską z uwagi na konieczność zabezpieczenia przed zniszczeniem zabytkowych elementów dawnego układu przestrzennego, które z elementami współczesnymi posiadają wartości kulturowe, zasady ochrony konserwatorskiej:
 - nakaz zachowania rozplanowania tzn. układu ulic bez zmiany historycznego przebiegu, linii zabudowy oraz gabarytu i wysokości budynków,
 - nakaz zachowania systemu parcelacji,
 - nakaz zachowania zasadniczych proporcji wysokościowych,
 - nakaz zachowania nowej zabudowy do historycznej kompozycji urbanistycznej,
 - nakaz utrzymania komponowanych fragmentów zieleni towarzyszącej historycznym obiektom architektonicznym,
 - nakaz uporządkowania zapleczy zabudowy z usunięciem obiektów nie posiadających wartości historyczno – architektonicznych,
- strefa „OW” ochrony archeologicznej – obejmuje teren, na którym odnotowano występowanie nieruchomego zabytku archeologicznego; teren jest dostępny do celów inwestycyjnych pod warunkiem przeprowadzenia niezbędnego zakresu i rodzaju badań archeologicznych;
 - Strefa „E” ochrony ekspozycji zespołów dworsko-parkowych wpisanych do rejestru zabytków; jest strefą, która obejmuje zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołów lub obiektów zabytkowych; wyznaczenie granic jest zależne od wielkości i bogactwa sylwetki zespołu zabytkowego, od rozłożenia akcentów dominujących, wreszcie od ukształtowania terenu, na którym położony jest zabytkowy zespół oraz tereny otaczające; przy wyznaczeniu strefy wzięto pod uwagę jedynie wybrane punkty i kierunki, najlepsze

pod względem widokowym, przede wszystkim od strony głównych dojazdów, a granice strefy ekspozycji formować na kształt klinów rozszerzających się od wybranego punktu ku zabytkowemu zespołowi.

5. KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Na system komunikacyjny gminy Drzycim składają się drogi kołowe (wojewódzkie, powiatowe i gminne) oraz linie kolejowe.

Tereny infrastruktury technicznej obejmują tereny, do których należą wodociągi, kanalizacja, linie elektroenergetyczne oraz tereny skupiające obiekty i urządzenia służące do zaopatrzenia w wodę, ciepło, energię elektryczną.

5.1. Komunikacja drogowa

Układ drogowy w gminie Drzycim tworzą:

- droga wojewódzka nr 239 – stanowiąca nadrzędny układ drogowy w gminie, przy drodze nr 239 położona jest główna miejscowość gminna Drzycim oraz duże wsie Jastrzębie i Gródek;
- drogi powiatowe – stanowią podstawowy układ drogowy w gminie i łączą ośrodki gminne z innymi ośrodkami gminnymi oraz ośrodkami ponadregionalnymi, drogi te zaliczono do klasy technicznej Z;
- drogi gminne – stanowią uzupełniający układ drogowy w gminie;
- drogi wewnętrzne – drogi niebędące drogami publicznymi;
- proponowane drogi postulowane do włączenia w sieć dróg gminnych;

Proponuje się następujące wytyczne do planów miejscowych:

- dopuszcza się lokalizację obiektów budowlanych i urządzeń technicznych związanych

z prowadzeniem, zabezpieczeniem i obsługą ruchu, a także urządzeń związanych z potrzebami zarządzania ruchem;

- dopuszcza się lokalizację urządzeń infrastruktury technicznej;
- obowiązuje zakaz lokalizacji budynków, budowli i urządzeń z wyłączeniem urządzeń infrastruktury technicznej, niezwiązanych z podstawowym przeznaczeniem terenu;
- dopuszcza się realizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej związanych z obsługą techniczną drogi – odwodnienia, oświetlenia itp., na warunkach zarządcy drogi w porozumieniu z gestorami sieci;
- parametry techniczne dróg wyznacza się na podstawie przepisów odrębnych;
- dopuszcza się realizację ciągów pieszo – rowerowych;

Ponadto, do zadań wpływających na poprawę komunikacji drogowej w gminie Drzycim zaliczono:

- przebudowę drogi wojewódzkiej nr 239;
- przebudowy dróg powiatowych tego wymagających;
- przebudowy dróg gminnych;

Niezwykle istotne jest zachowanie i przebudowa szkieletu dróg wojewódzkich i powiatowych, które stanowią połączenia z drogami krajowymi, będącymi głównymi osiami komunikacyjnymi w województwie, czy nawet w kraju. Ważna w kontekście bezpieczeństwa ruchu drogowego staje się przebudowa nie normatywnych skrzyżowań, ale i odizolowanie ruchu samochodowego od ruchu rowerowego poprzez budowę nowych odcinków ścieżek rowerowych.

Realizacja wyżej wymienionych zadań będzie obciążać budżet województwa, powiatu i gminy, z możliwym udziałem środków unijnych.

5.2. Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa relacji Działdowo-Chojnice. Na terenie gminy znajdują się trzy czynne przystanki kolejowe w Leosi, Drzycimiu i Jastrzębiu. Należy dążyć do utrzymania kolejowych przewozów pasażerskich na terenie gminy. Należy dążyć do utrzymania w/w przystanków kolejowych, które zapewniają codzienne dojazdy m.in. do pracy / szkół w Chojnicach, Grudziądzu czy Bydgoszczy.

5.3. Komunikacja pasażerska

Obsługę komunikacji pasażerskiej na terenie gminy zapewniają trzy rodzaje transportu: kolejowy, autobusowy i samochodowy. Należy dążyć do zwiększenia połączeń kolejowych i autobusowych. Należy zadbać o unowocześnianie infrastruktury towarzyszącej tym rodzajom transportu, w porozumieniu ze spółkami zarządzającymi, czy samorządami, w zakresie utrzymania dworców, wprowadzenia czytelnych rozkładów jazdy,

modernizacji przystanków itp. Prognozuje się, że bardzo dużą rolę w transporcie odgrywał będzie transport samochodowy, który będzie dogodnym środkiem lokomocji.

5.4. Gospodarka wodno-ściekowa

5.4.1. Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie w wodę pitną dla mieszkańców gminy będzie realizowane z istniejących ujęć wody w Drzycimiu i Gródku. Ujęcie wody w Drzycimiu będzie obsługiwało takie wsie jak: Drzycim, Dólsk, Mały Dólsk, Biechówko, Gacki, Dąbrówka, Krakówek, Bedlenki, Wery, Rówienica, Jastrzębie, Sierosław i Sierosławek; ujęcie wody w Gródku mieszkańców sołectwa Gródek. Ponadto na terenie gminy również znajdują się przykładowe ujęcia wody.

Zachowuje się istniejące ujęcia wody. Zakłada się ich modernizację, automatyzację dla dostosowania ich do zmieniających się przepisów i standardów.

Nie wykorzystywane i nieudokumentowane zasoby wód podziemnych czwartorzędowych i kredowych powinny zostać udokumentowane, i zbilansowane, i stanowić rezerwę zasobów czystych wód podziemnych na okres kierunkowy.

W zależności od tempa rozwoju przestrzennego gminy, dla zachowania odpowiednich ciśnień w sieci przewiduje się realizację kolejnych odcinków sieci wodociągowej. Dla terenów rozwojowych przewiduje się lokalizację sieci wodociągowej o średnicach wynikających z odpowiednich norm, przepisów i standardów.

Ponadto do zadań służących poprawie jakości zaopatrzenia gminy w wodę należy:

- zapewnienie wszystkim mieszkańcom wody na cele bytowo-socjalne, o jakości spełniającej wymagane przepisami normy i standardy;
- utrzymanie wysokiego stopnia pewności dostawy wody w warunkach normalnych i w sytuacjach awaryjnych i zagrożenia kryzysowego;
- poprawa stanu technicznego sieci dla zminimalizowania jej awaryjności, zapobiegania stratom wody i uniknięcia wtórnego zanieczyszczenia;
- racjonalizacja gospodarki wodnej;
- kontynuacja budowy sieci wodociągowej na terenach nieuzbrojonych, a przeznaczonych w niniejszym studium pod zainwestowanie;
- kontynuacja budowy przyłączy do budynków.

Ponadto założenia inwestycyjne gminy Drzycim w zakresie zaopatrzenia gminy w wodę postulują o:

- rozbudowę sieci wodociągowej na terenie gminy.

5.4.2. Odprowadzanie ścieków

Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków komunalnych będzie realizowane w oparciu o zbiorczy system kanalizacji sanitarnej z oczyszczalniami ścieków zlokalizowanymi w Drzycimiu, Gródku. Zachowuje się istniejące oczyszczalnie ścieków. Dopuszcza się wszelkie niezbędne inwestycje w granicach oczyszczalni.

W stosunku do rozproszonej zabudowy zagrodowej gospodarka ściekowa będzie realizowana w oparciu o przydomowe oczyszczalnie ścieków i zbiorniki bezodpływowe.

Wskazana jest rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej na potencjalnych terenach rozwoju zabudowy.

5.5. Elektroenergetyka

Zakłada się, że wraz z rozwojem nowoprojektowanych terenów zabudowy mieszkaniowej i terenów aktywności gospodarczej, dla pokrycia zapotrzebowania na energię elektryczną niezbędna będzie przebudowa i rozbudowa istniejącej sieci elektroenergetycznej.

Sieć rozdzielcza wysokiego napięcia, na terenie gminy wykonana jest za pomocą elektroenergetycznych linii napowietrznych, charakteryzujących się strefami oddziaływania pola elektromagnetycznego. Ma znaczny wpływ na sposób zainwestowania terenów, na których jest wybudowana. Na terenach planowanego zainwestowania oraz terenach intensywnej zabudowy istniejącej, celowe jest rozważenie możliwości przebudowy linii napowietrznych na linie elektroenergetyczne kablowe – podziemne.

Linie i stacje elektroenergetyczne wysokich i najwyższych napięć emitują pole elektromagnetyczne o częstotliwości 50 Hz. Lokalizowanie tych obiektów oraz dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku muszą być zgodne z obowiązującymi aktami prawnymi.

Dla linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia należy zachować strefy ograniczonego użytkowania, wynikające z odpowiednich norm i przepisów – należy zachować minimalne odległości zabudowy od skrajnego przewodu linii.

Dla linii elektroenergetycznych wyznaczono strefy ograniczonego użytkowania, w których obowiązuje zakaz lokalizacji nowej zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi.

5.6. Wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych

Do odnawialnych źródeł energii, które potencjalnie można wykorzystywać w gminie zaliczają się: energia słoneczna oraz energia powstała z przetwarzania biomasy i biogazu.

Rozwój technologii wykorzystania odnawialnych źródeł energii stwarza szanse dla społeczności lokalnej oraz lokalnych inwestorów na uzyskanie pewnej niezależności energetycznej, rozwoju lokalnego oraz proekologiczną modernizację i decentralizację sektora energetycznego gminy.

Do źródeł energii odnawialnej na terenie gminy Drzycim zaliczono elektrownię wodną w Gródku oraz projektowaną elektrownię wodną w miejscowości Bedlenki. Na rysunku studium wyznaczono obszar pod lokalizację elektrowni słonecznych.

Zgodnie z Aktualizacją Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Świeckiego na lata 2012-2015 z perspektywą do roku 2019 celem dla powiatu świeckiego jest wzrost udziału wykorzystywanych zasobów odnawialnych. Wśród podstawowych działań w tymże zakresie wykorzystywania energii ze źródeł są:

- intensywny rozwój energetyki odnawialnej na szczeblu lokalnym, pracującej w układach zdecentralizowanych na regionalne i lokalne potrzeby;
- popularyzacja i wdrożenie najlepszych praktyk w dziedzinie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w sferze rozwiązań technologicznych, organizacyjnych i finansowych.

Do kierunków działań zaliczono:

- popularyzacja wykorzystywana energii ze źródeł odnawialnych w sferze rozwiązań technologicznych, organizacyjnych i finansowych;
- produkcja energii ze źródeł odnawialnych.

5.7. Gazownictwo i ciepłownictwo

Obecnie teren gminy nie jest zgazyfikowany. Jednakże wg ustaleń Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na terenie gminy planowana jest budowa gazociągu wysokiego ciśnienia, biegnącego z Bukowca do Osia. Na terenie gminy planowana jest również lokalizacja stacji redukcyjno – pomiarowej I stopnia. W dalszym etapie należy rozbudować sieć gazociągów średniego i niskiego ciśnienia w celu gazyfikacji obszaru całej gminy.

Jednym z kierunków polityki energetycznej i ekologicznej państwa jest ciągle zmniejszanie zużycia energii pierwotnej dla celów komunalnych i mieszkaniowych oraz zastępowanie jej energią odpadową i odnawialną. Takimi działaniami mogą być:

- wykorzystanie biogazu i ciepła ze ścieków oczyszczalni;
- wykorzystanie odpadów komunalnych do celów energii cieplnej;
- wykorzystanie biomasy do ogrzewania budynków;
- wykorzystanie ciepła niskopotencjalnego odpadowego i ze środowiska za pomocą pomp ciepła dla potrzeb ogrzewania i przygotowania ciepłej wody;
- stosowanie niskoemisyjnych paliw grzewczych.

Rozwój ciepłownictwa powinien uwzględniać rozwój urbanistyczny gminy Drzycim, jak i również wiele innych czynników takich jak polityka ekologiczna państwa, ceny nośników energii, ochrona środowiska (w tym likwidacja kotłowni węglowych).

5.8. Telekomunikacja

W zakresie telekomunikacji przewiduje się dalszą rozbudowę sieci telekomunikacyjnych zarówno w formie tradycyjnej, jak i wykorzystując nowe technologie, postuluje się rozbudowę i modernizację infrastruktury światłowodowej i objęcie całej gminy zintegrowanym systemem połączonym z systemami sieci wojewódzkiej i krajowej z zachowaniem w lokalizacji wymogów ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych.

Ustala się rozwój systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych przewodowych i bezprzewodowych stosownie do zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i regionie.

W zakresie telekomunikacji zakłada się pełną dostępność do łącz telekomunikacyjnych, rozwój sieci teleinformatycznych. Dla zwiększenia dostępności sieci internetowej i rozwoju społeczeństwa informacyjnego, wskazuje się rozwój szerokopasmowego dostępu do Internetu, rozwój sieci bezprzewodowych – budowę systemu nieodpłatnego dostępu do Internetu np. za pomocą sieci Hotspotów.

Szczegółowe zasady lokalizacji obiektów infrastruktury sieciowej na terenach planowanej zabudowy zostanie określona w ramach opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Linie telekomunikacyjne w granicach miejscowych planów należy projektować jako podziemne z rozproszaniem w terenach przeznaczonych pod ciągi komunikacyjne. Dopuszcza się lokalizację sieci i urządzeń infrastruktury telekomunikacyjnej na terenach przeznaczonych pod zabudowę.

Rozwój obszarów zabudowy mieszkaniowej i terenów aktywności gospodarczej oraz przewidywany wzrost poziomu życia mieszkańców tworzą także dynamiczny rynek konsumentów usług dla systemów telefonii cyfrowej komórkowej. Lokalizacja, wiążących się z systemami telefonii komórkowej, systemów typowych bazowych stacji przekaźnikowych (BTS) będzie określona w ramach opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na wniosek zainteresowanych operatorów.

5.9. Gospodarka odpadami

Nadrzędnym celem polityki gminy w zakresie gospodarowania odpadami (zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego) jest zapobieganie powstawaniu odpadów, przy rozwiązywaniu problemu odpadów u źródła, odzyskiwanie surowców i ponowne wykorzystywanie odpadów oraz bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwianie odpadów.

Istnieje pilna potrzeba podjęcia działań, które umożliwiłyby sukcesywny rozwój systemu selektywnej zbiórki, recyklingu i utylizacji odpadów komunalnych. Bardzo istotne i niezbędne będzie wdrożenie nowych technologii, dzięki którym nastąpi zmniejszenie szkodliwości i redukcja ilości odpadów przemysłowych.

Priorytetowe działania powinny obejmować:

- systematyczne zwiększanie poziomu odzysku i recyklingu odpadów komunalnych;
- budowę instalacji do odzysku i utylizacji odpadów medycznych, przemysłowych i komunalnych;
- utworzenie punktów gromadzenia odpadów problemowych w celu wydzielania odpadów niebezpiecznych i

wielkogabarytowych ze strumienia odpadów komunalnych.

Lokalizacja instalacji do odzysku i utylizacji odpadów komunalnych powinna być przesądzona na etapie sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Warto również podjąć kwestię likwidacji i zabezpieczenia tzw. dzikich składowisk oraz prowadzić stały monitoring zanieczyszczeń, w celu zapobiegania ich tworzeniu.

Ważnymi aspektami są:

- edukacja ekologiczna społeczeństwa w zakresie właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi;
- uwzględnienie kryteriów ochrony środowiska przy finansowaniu zadań ze środków publicznych;
- wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.

Zgodnie z polityką ekologiczną państwa przyjęto do realizacji następujące działania:

- wspieranie działań podejmowanych przez instytucje publiczne i podmioty prywatne, które przyczynią się do ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów, zwiększenia ilości odpadów poddawanych odzyskowi, w tym recyklingowi, zmniejszenia ilości odpadów kierowanych na składowiska;
- sukcesywne zwiększanie stawek opłat za składowanie odpadów, w szczególności zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów ulegających biodegradacji oraz odpadów, które można poddawać procesom odzysku, w tym recyklingu, a także wyeliminowanie praktyki rekultywacji składowisk tego typu odpadami;
- kontynuacja badań nad nowymi technologiami, przyczyniającymi się do zapobiegania i minimalizacji powstawania odpadów oraz zmniejszenie ich negatywnego oddziaływania na środowisko;
- wspieranie wprowadzenia niskoodpadowych technologii produkcji oraz zapewniających wykorzystanie możliwie wszystkich składników stosowanych surowców;
- promowanie wdrażania systemu zarządzania środowiskowego;
- intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej minimalizację powstawania odpadów i właściwego postępowania z nimi oraz prowadzenie skutecznej kampanii informacyjno – edukacyjnej w tym zakresie;
- wypracowanie i monitorowanie rzeczywistych wskaźników wytwarzania i morfologii odpadów celem zdiagnozowania potrzeb w zakresie gospodarowania odpadami;
- wspieranie wdrażania efektywnych ekonomicznie i ekologicznie technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym technologii pozwalających na odzyskiwanie energii zawartej w odpadach w procesach termicznego i biochemicznego ich przekształcania;
- weryfikacja lokalizacji dotychczas istniejących składowisk odpadów oraz eliminowanie uciążliwości dla środowiska związanych z ich składowaniem, w tym zamykanie i rekultywacja składowisk niespełniających wymogów prawa;

- wzmocnienie kontroli podmiotów prowadzących działalność w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów;
- wprowadzenie instrumentów finansowych umożliwiających realizację zadań w zakresie gospodarki odpadami przez jednostki samorządu terytorialnego i dyscyplinujących samorządy w zakresie wykonywania przez nie obowiązków.

Bardzo ważnym elementem w zakresie gospodarki odpadami są również zadania z zakresu usuwania wyrobów zawierających azbest. Program oczyszczania kraju z azbestu określił następujące zadania, które powinny być realizowane w tym zakresie przez samorządy gminne:

- gromadzenie przez władarzy gmin informacji o ilości, rodzaju i miejsca występowania wyrobów zawierających azbest;
- przygotowanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest;
- organizowanie szkoleń lokalnych w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest;
- inspirowanie właściwej postawy obywateli w zakresie obowiązków związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest;
- współpraca z mediami w celu propagowania odpowiednich inicjatyw społecznych oraz rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest;
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Dnia 1 stycznia 2012 roku weszła w życie zmiana ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw. W wyniku tych zmian powstają nowe Wojewódzkie Plany Gospodarki Odpadami sporządzane na okres 6 lat z perspektywą do 12 lat. Niniejszy plan zakłada utworzenie systemu rozwiązań regionalnych tzw. Regionów Gospodarki Odpadami Komunalnymi, w ramach których funkcjonować winny wszelkie niezbędne urządzenia i instalacje, w tym istniejące na terenie województwa składowiska odpadów, spełniające w zakresie technicznym kryteria najlepszej dostępnej techniki i posiadające przepustowość wystarczającą do przyjmowania i przetwarzania odpadów. Gminę Drzycim zakwalifikowano do Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi Tucholsko – Grudziądzkiego. W regionie funkcjonować będą instalacje regionalne w Bładowie (gmina Tuchola), Sulnówko (gmina Świecie) i Zakurzewo (Grudziądz). Instalacja regionalna Bładowo jest instalacją opartą o małą, ręczną sortownię odpadów oraz składowisko odpadów. Instalacja regionalna Sulnówko oparta jest o sortownię odpadów selektywnie zebranych i kompostownię odpadów zielonych oraz składowisko odpadów. Instalacja regionalna Zakurzewo jest instalacją opartą o sortownię „pryzmę energetyczną”. Zakład będzie oparty o mechaniczno – biologiczne przetwarzanie. Biologiczne przetwarzanie będzie prowadzone w procesie kompostowania.

6. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU LOKALNYM

Na podstawie Strategii Rozwoju Gminy Drzycim do inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym na terenie zaliczono:

- rozbudowę i modernizację dróg gminnych;
- rozwój, remonty, przebudowy i modernizację sieci wodociągowej;
- osiągnięcie właściwych standardów w zakresie gospodarki odpadami;
- rozwój proekologicznych systemów grzewczych;
- budowę szerokopasmowych sieci zwiększających możliwość dostępu do internetu;
- remonty, modernizacje bazy sportowo rekreacyjnej na terenie gminy;

7. OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM

Dokumentami, w których zawarte są ustalenia dotyczące inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym są:

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego;
- Strategia Rozwoju Transportu w Województwie Kujawsko-Pomorskim;
- Program Ochrony Środowiska dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego;
- Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego;
- Krajowy Program Zwiększania Lesistości;
- Strategia Rozwoju Powiatu Świeckiego;
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Świeckiego;

Do inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zaliczono:

- zadanie nr 37 – o znaczeniu wojewódzkim: Utworzenie rezerwatu biosfery na obszarze Borów Tucholskich;
- zadanie nr 39 – o znaczeniu wojewódzkim: Opracowanie programu ochrony środowiska wraz z planem gospodarki odpadami dla obszaru województwa kujawsko-pomorskiego;
- zadanie nr 40 - realizacja programu zwiększania lesistości województwa kujawsko-pomorskiego do 2020 r.;
- zadanie nr 44 – o znaczeniu wojewódzkim: Ustanowienie i wdrożenie planów ochrony parków krajobrazowych: Doliny Dolnej Wisły, Tucholskiego i Wdeckiego,

- zadanie nr 47 – o znaczeniu wojewódzkim: Zachowanie korytarzy ekologicznych zapewniających ciągłość między obszarami prawnie chronionymi, w tym Dolinie Wisły i w Dolinie Noteci (zadanie zrealizowano);
- zadanie nr 48 – modernizacja wadliwie funkcjonujących systemów melioracyjnych, w tym przebudowa urządzeń melioracji wodnych. W związku z tym, że w granicach gminy znajdują się obszar chronionego krajobrazu, obszar natura 2000 i park krajobrazowy należy stosować pewne ograniczenia w tychże terenach m.in. przed przystąpieniem do wykonania zadania przeprowadzić ocenę środowiskową. Ocena ta winna zawierać m.in. inwentaryzację przyrodniczą oraz wskazać sposób wykonania melioracji nie wpływający na pogorszenie się warunków siedliskowych w tym gruntowo-wodnych;
- zadania nr 53 – rewaloryzacja historycznych układów urbanistycznych (60 miast i miejscowości);
- zadanie nr 109 o znaczeniu wojewódzkim - przebudowa drogi wojewódzkiej nr 239, w tym remont mostu w Gródku;
- zadanie nr 151 o znaczeniu wojewódzkim - przebudowa linii kolejowej nr 208 relacji Działdowo – Chojnice.

8. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁÓW NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNYCH

8.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego

Na terenie gminy Drzycim nie występują obszary dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

8.2. Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziałów nieruchomości

W gminie Drzycim nie określono obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości. Uzależnione jest to od szczegółowego określenia przeznaczenia terenu oraz powierzchni i kształtu działki inwestycyjnej. Propozycje scaleń i podziałów poprzez wyznaczenie granic działek odbywać się będzie w drodze sporządzania miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i odpowiednich decyzji administracyjnych. Na terenach oraz przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków na podział działek lub ich scalanie należy uzyskać pozwolenie Kujawsko – Pomorskiego Konserwatora Zabytków w formie odpowiedniej decyzji administracyjnej.

8.3. Obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2 000 m²

W terenach rozwoju wielofunkcyjnego dopuszcza się lokalizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

8.4. Obszary przestrzeni publicznych

Warto zadbać o stworzenie ciekawych przestrzeni publicznych, które przyczyniłyby się do lepszego odbioru gminy przez mieszkańców, użytkowników, jak również mogłyby stanowić wizytówkę gminy. Przestrzenie te, należy wyeksponować i sprawić by stały się miejscami o ciekawych walorach architektonicznych. Dotyczy to realizacji placów wypoczynkowych i widokowych wraz z urządzeniami rekreacyjnymi oraz realizacji nowych obiektów o charakterze architektury parkowej. Rozwój gospodarczy gminy wymusza wyznaczenie nowych terenów aktywizacji, zarówno w dziedzinie gospodarczej, usługowej, produkcyjnej, jak i mieszkaniowej. Obszary o szczególnym przeznaczeniu wymagają sporządzenia miejscowych planów, które umożliwią ich prawidłowe zagospodarowanie i funkcjonowanie oraz niezbędną ochronę środowiska.

9. OBSZARY DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWE PLANY ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Ze względu na składane wnioski i wolę zmiany przeznaczenia oraz wyznaczone tereny rozwojowe, zasadne jest również przystąpienie do opracowania nowych planów dla tychże obszarów.

Do obszarów wskazanych do sporządzenia nowych planów miejscowych (z wyjątkiem planów już obowiązujących) zaliczono:

- tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowej z usługami;
- tereny rozwoju zabudowy usługowej, w tym usług publicznych;
- tereny rozwoju zabudowy przemysłowej, produkcyjnej i składowej z usługami;
- tereny rozwoju zabudowy rekreacji indywidualnej i zbiorowej;
- tereny rozwoju wielofunkcyjnego.

Należy dążyć do objęcia planami miejscowymi wyżej wymienionych obszarów. Rozwój gospodarczy gminy Drzycim powinien wymusić wyznaczenie nowych terenów rozwojowych, zarówno w dziedzinie gospodarczej, usługowej, produkcyjnej, jak i mieszkaniowej.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego sporządzane będą wedle rozwoju i potrzeb społeczności lokalnej. Na aktualnym etapie prac planistycznych nie określa się ściśle obszarów, które przesądzałyby o zamiarze sporządzenia stosownych planów miejscowych.

10. OBSZARY NARAŻONE NA NIEBEZPIECZEŃSTWO POWODZI I OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH

Zgodnie z Ustawą Prawo Wodne z dnia 18 lipca 2001 r. obszary szczególnego zagrożenia powodzią stanowią:

- Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat;
- Obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat;
- Obszary, między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego, a także wyspy i przymuliska stanowiące działki ewidencyjne;
- Pas techniczny w rozumieniu art. 36 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej.

Zgodnie z dostępnymi danymi opracowanymi przez RZGW w Gdańsku wyznaczono tereny szczególnego zagrożenia powodzią dla gminy Drzycim. Są to obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat;

Wyznaczony zasięg wód powodziowych w gminie Drzycim opiera się na rzece Wdzie. Aby zapewnić prawidłową ochronę przeciwpowodziową należy:

- dokonywać oceny stanu technicznego obiektów ochrony przed powodzią i powstrzymanie ich degradacji oraz modernizacja w zakresie funkcjonalności w ochronie przed powodzią i stanu technicznego;
- systematycznie aktualizować dane o zasięgu i wielkości zalewów powodziowych oraz danych o poziomie zagrożenia i ryzyka powodziowego;
- wspomagać zarządzanie użytkowaniem i zabudową terenu dla ograniczenia wzrostu zagrożenia powodziowego w przyszłości;
- wpływać na wzrost świadomości społecznej;
- wspomaganie budowy systemu ostrzeżeń krótkoterminowych.

Zgodnie z przepisami ustawy Prawo Wodne na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią lokalizowania nowych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, gromadzenia ścieków, odchodów zwierzęcych, środków chemicznych, a także innych materiałów, które mogą zanieczyścić wody, prowadzenia odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, w tym szczególności ich składowania. Ponadto zgodnie z przepisami ustawy Prawo Wodne na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zabrania się wykonywania robót oraz czynności utrudniających ochronę przed powodzią lub zwiększających zagrożenie powodziowe, w tym:

- wykonywania urządzeń wodnych oraz budowy innych obiektów budowlanych;
- sadzenia drzew lub krzewów, z wyjątkiem plantacji wiklinowych na potrzeby regulacji wód oraz roślinności

stanowiącej element zabudowy biologicznej dolin rzecznych lub służącej do wzmocnienia brzegów, obwałowań lub odsypisk;

- zmiany ukształtowania terenu, składowania materiałów oraz wykonywania innych robót, z wyjątkiem robót związanych z regulacją lub utrzymywaniem wód oraz brzegu morskiego, a także utrzymywaniem, odbudową, rozbudową lub przebudową wałów przeciwpowodziowych wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie.

Na terenie gminy zlokalizowane są obszary predysponowane do osuwania się mas ziemnych, znajdujące się na zboczach dolin rzek Wdy i Wyrwy oraz mniejszego ciek wodnych (z bagien na północnym zachodzie gminy do zalewu Żurskiego) i na stokach rynien Sierosławek- Wery- Równica- Gródek i Jastrzębie Pomorskie- Drzycim- Gródek. Na etapie opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przygotowania stosownych decyzji administracyjnych na tych terenach w celu zbadania warunków podłoża budowlanego, należy sporządzić badania geotechniczne gruntu.

Podczas inwentaryzacji osuwisk przeprowadzonej w latach 2003-2005, na terenie gminy w miejscowości Lubocheń zlokalizowano 5 aktywnych osuwisk o numerach ewidencyjnych N-34-85-D-a/1, N-34-85-D-a/2, N-34-85-D-a/3, N-34-85-D-a/4 i N-34-85-D-a/5. Powstały w wyniku powstania podcięcia erozyjnego, infiltracji wód opadowych oraz wypływu wód gruntowych. Znajdują się na zboczu potoku. Osunięcia gruntu (pochodzenia czwartorzędowego) spowodowały zniszczenia upraw leśnych. W rejonach osuwisk zalegają gliny zwałowe, piaski i żwiry. Zagrożeniem dla osuwiska nr ew. N-34-85-D-a/3 są nieprawidłowe zabiegi na gruntach rolnych powyżej osuwiska. Będzie się ono intensywnie rozwijać w czasie dużych i długotrwałych opadów jak i w okresach topnienia śniegu z pól.

W celu zabezpieczenia zboczy przed dalszym osuwaniem się gruntu, należy:

- obsadzić pozbawione roślinności połacie drzewami i krzewami,
- wykonać odpowiednie odprowadzenie wód opadowych z pól rozpościerających się powyżej niszy osuwiska nr ew. N-34-85-D-a/3.

11. KIERUNKI I ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

W zakresie rolniczej przestrzeni produkcyjnej ustala się następujące kierunki i zasady:

- ochrona gruntów o wysokiej przydatności dla rolnictwa przed zmianą użytkowania na cele nierolnicze,
- ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed erozją;
- wykorzystywanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej z dostosowaniem kierunków produkcji, jej intensywności, kultury rolnej do walorów i ograniczeń przyrodniczych;
- wyłączenie z produkcji rolnej gruntów o najniższej przydatności, ze względu na bonitację lub szczegółowe warunki położenia (wielkość, kształt, itp.) oraz przeznaczanie ich pod zalesienie lub innego rodzaju użytkowanie nierolnicze;
- wdrażanie proekologicznych technologii oraz poprawa standardów sanitarnych produkcji;
- wdrożenie „dobrych praktyk rolniczych”,
- przeciwdziałanie degradacji i zanieczyszczeniu środowiska przyrodniczego;
- zachowanie oczek wodnych jako naturalnych zbiorników wodnych ,
- poprawa jakości życia ludności rolniczej oraz warunków funkcjonowania gospodarstw, poprzez przeciwdziałanie bezrobociu, restrukturyzację rynku pracy w celu przechodzenia do działalności pozarolniczych, poprawę jakości wykształcenia, rozwój przedsiębiorczości na obszarach wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem przetwórstwa lokalnych produktów rolnych, poprawę wyposażenia w zakresie infrastruktury technicznej, wsparcie dla modernizacji budynków i urządzeń służących produkcji rolnej, wprowadzanie do gospodarstw technologii proekologicznych, wspieranie działań producentów rolnych.

W stosunku do obszarów leśnych ustala się następujące kierunki i zasady:

- zalesianie terenów nieprzydatnych dla rolnictwa, niskich klas bonitacyjnych,
- w celu zachowania różnorodności ekosystemowej nie należy zalesiać śródleśnych łąk, bagien i nieużytków,
- zachowanie i wzbogacanie funkcji lasów, zwłaszcza funkcji ekologicznych;
- zapobieganie degradacji i zanieczyszczania lasów;
- prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej związanej z organizacją zrębów i nasadzeń;
- oznakowanie szlaków leśnych,
- siedliska przyrodnicze, które ochronie należy zachowywać biernie (poprzez brak działań gospodarczych zmieniających istniejące naturalnie zbiorowiska) lub czynnie (poprzez działania gospodarcze odtwarzające te zbiorowiska),

- w celu ochrony różnorodności ekosystemowej, zachowaniu prawidłowej gospodarki wodnej należy chronić istniejące bagna, oczka wodne oraz chronić istniejące lub tworzone strefy ekotownowe,
- poprawa stanu sanitarnego lasów poprzez podwyższenie świadomości społeczeństwa - prowadzenie edukacji ekologicznej.

12. OBIEKTY I OBSZARY, DLA KTÓRYCH W ZŁOŻU KOPALINY WYZNACZA SIĘ FILAR OCHRONNY

Zgodnie z opracowanymi projektami zagospodarowania złoża, na obszarach górniczych wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny. Filary ochronne wyznacza się w przypadku wystąpienia na terenach górniczych obiektów budowlanych, dróg, elementów linii elektroenergetycznych (np. słupy elektroenergetyczne). Zadaniem filara jest zabezpieczenie tychże elementów przed negatywnym skutkiem eksploatacji górniczej. W projektach zagospodarowania złoża w odniesieniu do filarów ochronnych określa się takie elementy jak:

- zachowanie bezpieczeństwa powszechnego;
- wymogi dotyczące ochrony środowiska;
- ochrona złoża i obiektów budowlanych przed zagrożeniem wodnym, pożarami i wybuchami.

Obecnie na terenie gminy nie ma ustanowionych terenów górniczych. Jednakże w przypadku odkrycia złóż kopalin i ustanowienia na tych obszarach terenów górniczych należy postępować zgodnie z w/w zasadami.

13. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA

Na terenie gminy Drzycim nie występują obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych zgodnie z ustawą z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. z 1999 r. Nr 41, poz. 412).

14. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI

14.1. *Obszary zabudowane wymagające przekształceń i rehabilitacji*

Charakterystyka przestrzeni zabudowanej upoważnia do stwierdzenia, że krajobraz terenów zurbanizowanych jest w znacznej mierze zdegradowany. Wobec oczekiwań poprawy warunków życia mieszkańców gminy przekształceń wymaga znaczna ilość obiektów i założeń przestrzennych. Podstawowym zadaniem jest sanacja techniczna obiektów istniejących, głównie mieszkalnych. Wraz z poprawą warunków techniczno – użytkowych winna następować poprawa warunków estetycznych przez powrót do tradycyjnej zabudowy wiejskiej. Obszary zwartej zabudowy wiejskiej wymagają przekształceń i rehabilitacji (rozumianej ogólnie, jako działania mające na celu przywrócenie pierwotnych lub nadanie nowych cech zdegradowanej przestrzeni i zabudowie

zarówno historycznej, jak i współczesnej). Zamiast poszukiwać nowych terenów osiedleńczych należy wykorzystać istniejące przestrzenie niezabudowane, co pozwoli na prawidłową kontynuację i zachowanie historycznych układów przestrzennych wsi. W ramach zachodzących przemian strukturalnych w rolnictwie należy przekształcać i rewaloryzować istniejące założenia folwarczne z dopuszczeniem do lokalizacji na ich terenie przetwórci produktów rolnych. Największe potrzeby w zakresie przekształceń i rehabilitacji zabudowy wymagają miejscowości nie posiadające wykształconego centrum wsi, a nowa zabudowa powstaje w wielu przypadkach w znacznym rozproszeniu i chaosie.

14.2. Obszary niezabudowane wymagające rekultywacji

Działalność eksploatacyjna złóż kopalin niestety przeobraża trwale tereny produkcyjnych gruntów rolnych i leśnych, w często trudne do rekultywacji nieużytki. Mając na względzie przywrócenie terenom przekształconym dawnych funkcji produkcyjnych i rekreacyjno-krajobrazowych należy dążyć do likwidacji na obszarach przeobrażonych powstałych deformacji powierzchni. Obecnie na terenie gminy nie ma ustanowionych terenów górniczych. Jednakże w przypadku odkrycia złóż kopalin i ustanowienia na tych obszarach terenów górniczych oraz po upływie eksploatacji powinno dążyć się do rekultywacji.

15. GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH

Na terenie gminy znajdują się tereny linii kolejowej: nr 208 relacji Działdowo – Chojnice, będące terenami zamkniętymi ustalonymi Decyzją nr 42 Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 28 grudnia 2000 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. U. MTiGM nr 7 z 2000r., poz.49).

Utrzymuje się w/w szlaki kolejowe jako tereny zamknięte. Nie przewiduje się powiększania terenów zamkniętych.

16. INNE OBSZARY PROBLEMOWE

Brak na terenie gminy większych zakładów przemysłowych, co eliminuje zagrożenia środowiska i ludności, związane z procesami przemysłowymi. Źródło zagrożenia (w przypadku awarii) stanowi transport drogowy materiałów niebezpiecznych, w tym głównie przewóz paliw płynnych autocysternami. Natężenie ruchu drogowego w obrębie gminy jest niewielkie. Największe występuje na drodze wojewódzkiej nr 239, tam potencjalnie największa jest możliwość wystąpienia zagrożeń nadzwyczajnych. Najmniejsze natomiast na drogach gminnych i powiatowych. W przypadkach awaryjnych, punktowymi źródłami skażenia środowiska przyrodniczego substancjami ropopochodnymi, zagrożenia pożarem, są również stacje paliw. Lokalne zagrożenia mogą stwarzać niewłaściwie składowane i stosowane środki ochrony roślin. Jednakże trzeba zaznaczyć, że w przypadku powstania zakładów,

o których mowa powyżej, powinny zostać uwzględnione tzw. „odległości bezpieczne” w celu świadomego projektowania, planowania i realizacji inwestycji, zgodnie z wymogami ustawy Prawo Ochrony Środowiska.

Na terenie gminy Drzycim występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią z prawdopodobieństwem wystąpienia 1% tzw. woda stuletnia i tereny predysponowane do osuwania się mas ziemnych.

SPIS TABEL

TABELA 1. WARIANT KORZYSTNY PRZY WZROŚCIE 5 OSÓB ROCZNIE.....	9
TABELA 2. WARIANT NIEKORZYSTNY PRZY SPADKU 15 OSÓB ROCZNIE.....	10